

Föreningsbandet

BRÖDRATIDSKRIFT FÖR STOR CAPITLET I FINLAND

AV SVENSKA FRIMURARE ORDEN

• Nr 4/2015 (74)

God Jul och Gott Nytt År

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Guy Catani, DKM

Redaktör

Martin Gardberg
– materialbearbetning
Grafiker, Christel Westerlund
– layout och produktion

Redaktionssekreterare

Teljo Kolkka
– ekonomi, recipientuppgifter, prenumerationer

Redaktionsråd 2015

Guy Catani, ordförande
Sam Björklund
Martin Gardberg
Teljo Kolkka

Regionredaktörer 1.1.2015

S:t Augustin, Sam Björklund
Hans Henrik Boije, Ronny Holmqvist
Axel Gabriel Leijonhufvud, Kim Isaksson
Phoenix, Rainer Lauramo
Tyrgils, Göran Strengell
Frimurarsamhället i Jakobstad, Sten Westerholm
Frimurarsamhället i Mariehamn, Rolf H. Söderback
Frimurarsamhället i Vasa, Roger Sohlberg
Frimurarsamhället i Åbo, Leif Holmberg

Redaktionen adress

Föreningsbandet
Stor Capitlet i Finland
Nylandsgatan 9 F, 00120 Helsingfors
redaktionen@frimurarorden.fi

Föreningsbandets följande fyra nummer:

Nr	Utkommer	Materialinlämning
1/2016	1 mars (vår)	senast 20 januari
2/2016	1 juni (sommar)	senast 20 april
3/2016	1 sept. (höst)	senast 20 juli
4/2016	1 dec. (vinter)	senast 20 oktober

Annonsförsäljning

Annonchef Bo Gerkman
bo.gerkman@tilinurkka.fi
Tilinurkka tel: 0400 449 724

Prenumerera på Föreningsbandet

genom inbetalning av prenumerationsavgift till
Föreningsbandets konto:
Aktia Bank FI36 4055 4020 0012 67 i Finland

Betalningar i Sverige:

via Bankgiro nr 5128-9692 Föreningen
Granatenhjulm. Meddela vid betalningen
prenumerantens namn och postadress.

Prenumerationsavgifterna är:

i Finland EUR 20,- och i Sverige SEK 220,-
Prenumerationen omfattar de fyra följande
numren fr.o.m. inbetalningen.

Omslaget: Onsdagslunchens jullunch
17.12.2014. Foto: Martin Gardberg.

Ledaren: Mina bröder! Guy Catani	3
Med groda och spik i fickan Kim Isaksson	4
OSM besöker Åland Rolf Söderback.	7
SCF får ny deputerad kapitemästare Martin Gardberg ..	8
Milstolpar på den finländska frimurarvandringen Reijo Ahtokari.	10
Thor Österholm hedrades Roger Sohlberg.	12
Svenska Frimurare Orden och Storchaptret för Royal Arch i Finland har utnämnt nya representanter Antti Arjas	13
S:t Henrik: Historisk tillbakablick Sven Mattsson.	14
Sir Robert Moray statsman, skotte och frimurare Rolf Söderback	16
Föredrag vid S:t Augustins måltidsloge: ...varför vi församlade äro Jean Gallen.	18
Onsdagsluncher i 65 år Björn Federley	20
Evangeliernas liknelser möter Eddans "kenningar" på Island! Sten Westerholm	22
Vi bygger broar mellan Visby och Åbo! Kenneth J Jönsson	25
Tyrgils frimurargolf på Virviks Robert Blomquist.	26
Åbo Frimurarsamhälle – gemenskap via golf! Kenneth J Jönsson.	26
Det sjunde Gubb-golf-mästerskapet Bo Lillqvist	27
Sjömurarträffen på Aspö den 4 juli 2015 Krister Santanen	28
Klippt & skuret: Om det okända och gudomliga Martin Gardberg	29
Så här kan jag inte fortsätta – jag måste förändra mig! Martin Gardberg	30
Bokrecension: En nordisk wagnerian Folke Freund	32
Krysset.	34
Antagna bröder.	35
Krysslösning / Skidmurarträffen 2016	36
In Memoriam, Nils Jern Tom Waselius	37
Översekreteraren informerar	38
Ladies Night i Åbo den 19 mars 2016.	39

Ouranoupoli kapellet i Grekland.

Mina bröder!

Nyligen hemkommen från årets pilgrimsvandring, den sjätte i ordningen, till klostren på Athos tillsammans med två frimurarbröder kan jag igen konstatera att varje besök till Athos lämnar sina spår och påverkar den egna andliga utvecklingen. Detta påstående har många gånger bekräftats av samtalen med de bröder som jag tillsammans med besökt Athos under gångna år. Under de långa nattliga mässorna har man mycket tid att fundera över livets mening och innehåll, hur man vill leva sitt liv och hur detta står i förhållande till det liv men levt och lever.

De många långa timmarna på natten i kyrkan påminner mycket om våra logebesök. Under mässorna får man så kallade "aha-upplevelser" som sedan leder till djupare reflektioner om livet och dess mening – vem är jag, varifrån kommer jag och vart är jag på väg. Så sker även vid logebesöken, de olika gradernas olika ritualer med dess många olika symboler och tolkningar av dem ger oss liknande upplevelser, eller borde göra det.

Då ställer sig frågan om våra logebesök fungerar så, ger de oss inre och andliga upplevelser som påverkar oss? Ger logebesöken oss den andliga vägkosten som vi så väl behöver? Är våra sinnen öppna och mottagliga för de impulser som vi så väl behöver för att kunna leva vårt liv i balans med oss själva, med våra närmaste och med vår omvärld. Jag hoppas att svaret är ja. Jag hoppas av hela mitt hjärta att varje logebesök, gång efter annan, är den oas som vi kan ösa ur? Att varje logebesök mättar vår andliga hunger och fungerar så att vi år efter år vill gå till logen och besöka de olika graderna som vi har rätt till.

Med Julbönen av frimurarbrodern **Bo Setterlind** önskas er alla samt era nära och kära
God Jul och Välsignat Nytt År!

Julbön

*Stråla milt, du nattens stjärna över allt, som var,
över allt som är och kommer tryggt i Guds förvar.
Himlens frid kring flyktingbarnet utan hem och grav,
stråla stort, du milda stjärna, över land och hav.
Stråla milt i varje hjärta, som till Gud sig tyr,
stråla varmt i mörker, dit vår ängslan flyr.
Himlens frid kring barn och moder också mig du gav,
stråla milt du ljusa stjärna, över hem och grav.*

Guy Catani, DKM

Med groda och spik i fickan

En fantastisk varm lördagskväll i början av september firade S:t Johanneslogen Axel Gabriel Leijonhufvud i Ekenäs sitt 10-årsjubileum som självständig loge.

– AGL är som en stursk tioårig pojke med en groda och en spik i var ficka, karaktäriserade OM Anders Lindström logen som har vuxit så mycket att loge-husets tjocka stenväggar hotar spricka när som helst.

För några år sedan firades ett tioårsjubileum under nuvarande fOM Calle Lindströms ledning. Då gällde det starten sedan brödraföreningen grundades. Nu gällde det själva logen.

Festligheterna inleddes med en välgörenhetskonsert i Ekenäs kyrka där fyra ungdomar och kantorn för Ekenäsnejdens svenska församling, Nils Burgman, uppförde allt från Toivo Kuulas orgelmusik till Stormskärs Maja och musik av bland annat Benny Andersson, Jean Sibelius och många andra.

Konserten var öppen för allmänheten och lockade totalt ungefär 200 åhörare. Intäkterna från programbladet gick oavkortat till diakoniarbetet i Ekenäs församling.

Efter konserten stod sommarrestaurang Knipan i turen där AGL-brodern och krögaren Hasse Lundström hade komponerat bland annat en skärgårdsbuffé. Stämningen steg snabbt, antagligen tack vare stämningsförhöjande vätskor som intogs samtidigt med förrätten.

En fin tid

Eftersom jubileumsfesten genomfördes tillsammans med brödernas bättre hälfter, äkta eller oäkta, hölls inga långa, djupsinniga tal kring frimureriet. OM Anders Lindström fattade sig kort i sitt hälsningstal.

Han tackade i synnerhet de äldre bröder som skapat fundamentet för AGL och byggt upp verksamheten så att den blivit ytterst omfattande på en kort tid.

Det var glam och stoj på AGL:s jubileumsfest i Ekenäs.

– Det har varit en oerhört fin tid, rolig och spännande. Det roligaste är att vi gör det här tillsammans!

OM Anders konstaterade också att för ett barn innebär två siffror i åldern ett stort steg framåt mot frihet och självständighet. Det känns spännande. Man har lärt sig något och man anar att det finns så mycket att upptäcka.

– En ny koja ... är en tioårings dröm, utbrast Anders Lindström med tanke på den trångboddhet som AGL redan dragits med under en längre tid.

Under de tio år AGL har funnits har medlemsantalet vuxit snabbt, visserligen behärskat. Ändå så snabbt att väggarna har börjat komma emot och många ämbetsmän som inte står i arbetstur under själva logerna väljer att stanna hemma för att yngre bröder ska få plats i den lilla logesalen.

Väggarna i logesalen bågner alltså på ett helt konkret sätt. Samma gäller refektoriet rakt ovanför logesalen. Maximalt får ungefär 70 personer plats – och då provas sannerligen broderskapet på

grund av trängsel och en snabbt stigande innetemperatur.

Viktigt veta vart vi är på väg

Under sitt korta tal hann OM Anders också med några förmanande ord.

– Våra dagliga etiska beslut och val har betydelse för att motverka de katastrofer som utplånar demokrati, utnyttjar barn och håller ett människoliv för att vara ingenting värt. Detta gäller vårt land, vår vardag, vår plats på jorden. Detta gäller alla kring hela vår jord. När

Välgörenhetskonserten i Ekenäs kyrka lockade. Här uppträder Emma Raunio med sång.

utvecklingen gått så långt att katastrof och krig blivit verklighet är man redan långt över gränsen för det hanterbara. Katastrofer måste stävjas tidigare genom dialog och fördjupad insikt om att livet är en gåva att vårda.

– Att vårda sig om människovärde och skapa mötesplatser för dialog och respekt skapar en grund för demokrati och samfällt förvaltande. Avsaknaden av detta och en övertro på sin egen för-

träfflighet och rätt att härska har skapat flyktingströmmar, krig och otrygghet. Det är viktigt att vi vet vart vi är på väg. Annars når vi aldrig målet.

Han noterade också att varje människa har sin plattform och sina valmöjligheter. De som har fullmakten att påverka länder och skapa samförstånd i det internationella samfundet har en stor uppgift. Men det ankommer på var och en av oss i vår vardag att ansvara för våra beslut och prioriteringar.

– Jag vet att det kan kännas för stort och svårt, men all förändring och utveckling börjar i det lilla. Frågan är bara om vi tar steget mot förbättring eller försämring. Uppgiften är att se till att våra val skapar en god framtid för hela människan. Endast genom insikt om historien kan vi förvärva kunskap om framtiden. Genom att vårda den goda etiska grunden om att älska sin nästa och att livet är en gåva har vi viktiga ledfyrar för våra beslut och prioriteringar.

– Jag vill att det skall vara så. För alla. Hjälp mig att inte vara ett hinder utan en möjlighet.

Vi skall värna om gemenskapen och

mötas som vänner och bröder. Vi skall värna om dem som är närmast oss. Vi skall uppmuntra och stöda och lyssna.

Vid det laget var det dags för efterrätt och Tyrgils OM Ingmar Karlsson hann knappt tacka för maten innan dansgolvet fick ett lager kaffepulver för att garantera gott glid och så slogs klackarna i taket.

Det behöver knappast påpekas att festen pågick länge ...

TEXT OCH FOTO: KIM ISAKSSON, VIII

Mårta Wikström och Karl Råstedt jazzar barfota respektive utan skor.

Gitta och Göran Wide ger ett stilprov.

Gruppfoto i samband med OSM:s besök i Mariehamn 16 september 2015. Foto: Ulf Wickström, X

OSM besöker Åland

Onsdagen den 16 september 2015 går till det åländska frimureriets historia då Brödraföreningen Morgonstjärnan (MStj) fick besök av OSM Anders Strömberg. Veckan innan hade vi besökts av Ordens Storinkvisitor Bengt Bengtsson och visitationssekreterare Claes-Göran Strömberg. Det var kunniga bröder som kontrollerade våra rekvisitor och förehavanden, den första dagen i SJL Ledstjärnan (LedS) och den andra i Brödraföreningen Morgonstjärnan. MEN vi har inte fått biavskedet ännu!

Carl-Gustaf Piehl besökte MStj på invigningen den 10 oktober 1975, och så här 40 år – en Venuscykel – senare har detta en lika stor innebörd som en dylik cykel hade av betydelsefulla händelser för Kung Salomo.

Stormästaren hade anlänt dagen innan och han eskorterades av SUB, FK i SCF Peik Kuuluvainen. Meddelandet om hans besök fick vi i vintras av KM Tom Waselius. Ända sedan dess har det övats och fejats för denna stora tilldragelse, men jag hade en känsla av att allt förlöpte väl, åtminstone sade de så själva efteråt.

Under sammankomsten i IV-V graden höll fDM för SAL Phoenix, Christer Pahlsson, ett lysande föredrag med synnerligen stor anknytning till kvällens grad. Ett stort tack till vår kunnige Christer! Detta föregicks av vår FTs intuitiva betraktelse som hjälpte bröderna att i minnet dra sig tillbaka och begrunda vad fordom timat. Det var mycket späckat med inlevelse. Jag tror, att vår OSM fann dessa två personliga tolkningar synnerligen givande.

Under brödramåltiden kunde jag vid mitt måltidstal inte låta bli att relatera hur jag efter min OM/O-skolning i Stockholm vid Stor Capitlets högtids-

dag i september 2010 träffade Ordens dåvarande SMS. Honom passerade jag i dörren till universitetsapoteket på Mannerheimvägen mittemot HBL – ungefär. Jag skulle hälsa på honom, men då jag inte mindes hans namn flög min högra hand upp till en hälsning: "Heja Sverige!". Brodern såg smått road ut och kvitterade hälsningen. Det var dagens OSM, Anders Strömberg, som jag hade träffat och hälsat på!

Hela besöket var mycket lyckat, och det gläder oss naturligtvis och självfallet stort att OSM tidigare i sina krönikor uttalat sitt fulla stöd för våra brödraföreningars arbete och även kommit med förslag till utveckling. Efter sammankomsten tyckte han att detta varit en annorlunda sammankomst i en brödraförening. Så, jag undrar vad han riktigt menade med det? Men han var nöjd i alla fall! 🍷

TEXT: ROLF SÖDERBACK, X, O MSTJ

Vid årsskiftet tillträder br **Jean Gallen**, 48, som andre deputerad kapitemästare (ADKM) för Stor Capitlet i Finland (SCF). Ordens Stormästare har förordnat honom på förslag av kapitemästaren för en period om sex år, t o m den 31 december 2021. Befattningen är ny för kapitlet och synnerligen viktig särskilt med tanke på den allt ökande medlemskåren och dess skötsel, men även allmänt taget med tanke på kapitlets utåtriktade verksamhet och dess utmaningar. Kapitemästaren med sina två deputerade kapitemästare (DKM) utgör kapitlets tre högsta ämbetsmän.

Br Jean Gallen, X

SCF får ny deputerad kapitemästare

Enligt Ordens Allmänna lagar är DKMs uppgift att biträda kapitemästaren i hans arbete och fullgöra, vid förhinder för honom eller på hans uppdrag, sgs alla hans åligganden. Jean Gallen blir således kapitemästarens andra högra hand tillsammans med br Guy Catani som vid årsskiftet blir kapitlets förste deputerad kapitemästare (FDKM).

Redaktionen träffade br Jean Gallen eller Jeani, som han kallas, i oktober för att ställa honom några frågor och den vägen försöka utreda vem denna vår nya ADKM är på riktigt.

Br Jeani berättar att han recipierade den 10 januari 1997 i grad I för SJL S:t Augustin. Han var då 29 år gammal. Han ville bli frimurare för att han kände en viss nyfikenhet för det hemliga och det han läst om frimureriet kändes lockande! Hans svärfar Rolf är också aktiv frimurare och det var diskussionerna med honom som förstärkte den positiva känslan för frimureriet. En sommar dag 1996 hade br Jeani bestämt sig för att fråga Rolf om han kunde bli medlem. Han fick som svar att "äntligen frågar du!". Svärfar Rolf och br Johan Bäck blev sedan hans faddrar och därmed

kunde hans frimurarvandring påbörjas. Br Jeani berättar att han inte ångrat en sekund sitt beslut att söka inträde i frimurarorden!

Drygt 16,5 år senare, den 26 oktober 2013, erhöll br Jeani Ordens högsta grad X. Han har varit (och är fortfarande) en aktiv frimurarbroder. Han har bl a fungerat i SJL S:t Augustin som dess FCM, AFBB och FDM, samt i SAL Phoenix har han fungerat som TDM.

Vi frågade br Jeani vad frimureriet har gett honom förutom alla dess uppdrag? Han svarade: "Mycket! Frimureriet fungerar för mig ypperligt som en motpol till den hektiska vardagen. Logebesöken ger mig energi! Brödragemenskapen sporrar mig till att utvecklas vidare som människa och jag hoppas verkligen att detta inverkar positivt på mitt agerande ute i den allmänna världen. Jag känner att jag blivit mer du med mig själv sedan jag blivit frimurare. Och så bör vi ju inte glömma alla nya, fina vänner jag fått under åren samt att jag dessutom genom frimureriet lyckats väcka och hålla vid liv gamla vänskapsband – det betyder mycket för mig."

Vi ställde också frågan att varför tackade br Jeani JA för kandidatur till posten som Stor Capitlets ADKM? Han svarade: "Då jag fungerat som ämbetsman i både SJL S:t Augustin och SAL Phoenix, så kändes det naturligt att gå vidare till kapitlet. Jag har från första stund fått stort utbyte av att vara aktiv som ämbetsman, så utgångspunkten för ett "ja" fanns redan. I ärlighetens namn känns nog steget en aning stort och det är med stor ödmjukhet jag tar emot ämbetet."

Br Jeani har nyligen också utnämnts till medlem i styrelsen för kapitlets ekonomiska förening, Föreningen Granatenhjelm rf, där hans uppgift är att inom föreningen ansvara för välfärdsverksamheten, den caritativa verksamheten. Jeani berättar att: "Den allmänna ekonomiska situationen har lett till att behovet av understöd till de behövande växer för tillfället kraftigt samtidigt som föreningens tillgångar är alltför begränsade. För att kunna idka barmhärtighet på den nivå vi önskar, bör vi finna nya "inkomstkällor", nya donatorer och nya testamentsgivare. Min företrädare i styrelsen, br Christer Lindberg, har gjort ett gott grundarbete med att analysera situationen och gjort förslag om utvecklingsmöjligheter. Det är mig ett stort nöje att föra vidare Christers påbörjade arbete."

Som det märks är br Jeani en synnerligen aktiv broder med många järn i elden. Så har det alltid varit med honom, även i den allmänna världen – både som privatperson och inom det professionella. Han är uppvuxen i Grankulla där han genomgått grundskola och gymnasium med studentexamen 1986. Han blev studentmerkonom 1990 från Svenska Handelsläroverket (Lilla Hanken) och bor sedan 1994 på Drumsö med hustrun Michaela och sönerna Alexander, 23, och Victor, 21.

Br Jeani berättade att han på fritiden trivs på stugan i Vessö i Borgå skärgård där han njuter av naturen och trädgårdsskötsel. Naturens mångfald och trädgårdsskötselns enkla harmoni har faktiskt gett honom ökad energi och bättre tålamod att fördjupa sig i de frimureriska tankegångarna och även stärkt hans allt ökade intresse för filosofi och det existentiella. Han berättar vidare att olika former av idrott har alltid varit honom nära. Som ung var han aktiv i handboll, fotboll och ishockey. Åren

1998–2011 fungerade han även som ishockey-coach, vilket gav honom möjligheten att jobba med barn och ungdom en lång tid – ett mycket givande engagemang intygar han! Fortsättningsvis försöker han hålla uppe konditionen med att aktivt jogga och sporta.

Han har jobbat sedan 1990 med olika chefsuppdrag inom livsmedelshandeln och reklambranschen och är numera vice vd för Oy Chipsters Food Ab med ansvar för försäljning och marknadsföring. Chipsters Food, med huvudkontor i Mariehamn och försäljningskontor i Kervo, är ett av de ledande företagen inom fiskförädling och marknadsföring av fiskprodukter i Finland.

Br Jeanis viktiga mål i livet har varit: "Att kunna utvecklas som människa så att även min omgivning märker resultat. Detta kräver dagligt arbete och är inte alltid så enkelt. Det verkliga målet med livet är dock fortfarande för mig en gåta, som jag fortsättningsvis försöker lösa...."

Hans långa erfarenhet av försäljning och marknadsföring och särskilt hans mångåriga uppdrag inom reklambranschen ger honom god väggkost även för hans frimureriska åtaganden. Man kan sammanfatta br Jeani som en rätvinklig ledare med ett varmt och gott hjärta. Han är aktiv och engagerande i sitt kall och "rakt på sak" i sitt handlande.

Br Jeanis frimureriska riddarnamn är "Riddare av Förädling" och hans valspråk är "Samvete – Förnuft". Dessa korrelerar bra med hans personliga ambitioner och rättesnören i livet.

Br Jeani vill ännu avslutningsvis understryka fadderarnas och familjens viktiga roll i sammanhanget. Han nämner särskilt sin kära hustru Michaela som i alla dessa år, i vått och torrt, varit hans främsta stöttepelare. Vi önskar br Jean Gallen allt väl och framgång i sitt nya viktiga frimureriska värv.

TEXT OCH FOTO: MARTIN GARDBERG, VIII

Br Jean Gallens riddarvapen

Milstolpar på den finländska frimurarvandringen

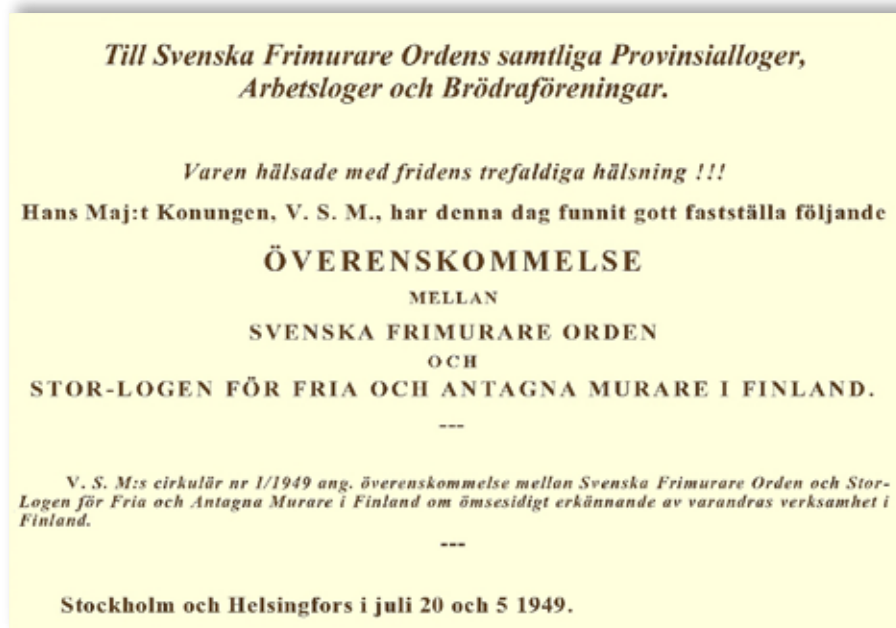
Frimurarverksamhetens början i det självständiga Finland på 1920-talet gick inte helt friktionsfritt. Tvistemålet gällde i första hand Svenska Frimurare Ordens rättigheter att verka i Finland. Med tanke på händelserna år 1813, då Svenska Frimurare Ordens dåvarande Stormästare Konung Karl XIII hade beslutat avbryta eller lägga i vila SJL S:t Augustins verksamhet, ansåg ordensledningen år 1923 som en självklarhet att verksamheten kunde fortsätta i det självständiga Finland. Året innan hade bröder tillhörande Suomi Logen Nr 1, vilken grundade sig på det s.k. blåa frimureriet, vidhållit att enligt internationell praxis kunde i ett land endast en storloge verka. Samarbetet mellan dessa två frimurarsystem verkade vara svårt. Somliga finska bröder ansåg att det svenska frimureriet hindrade bildandet av nya finska loger; det svenska frimureriet var "finare" och mera lockande; dess "medlemmar var rikare och mera utbildade och själva konungen var brödraskapets stormästare".

Förbrödringen mellan organisationerna blev inte heller bättre av tvisten mellan länderna om Ålands ställning på 1930-talet och den tidvis mycket hätska språkstriden. Dessa händelser betydelse för frimureriet i Finland har dessvärre inte utforskats i tillräcklig utsträckning; vi kan bara ana oss till att de i viss mån inverkar på att Sveriges Frimurare Orden först år 1949 erkände den Finska Storlogen.

De på 1930-talet inträffade förföljelserna på frimureriet ledde till att representanter för det svenska systemet och några till Finska Storlogen hörande bröder träffades för underhandlingar. Vi bör speciellt komma ihåg, att de vid årsskiftet 1940–41 hotande nedläggandet av frimurarverksamheten bestämt tillbakavisades tillsammans. I de förhandlingar som fördes med den högsta statsledningen representerades S:t Augustin av broder Auli Markkula och den Finska Storlogen av V.M.J. Viljanen; som följd av förhandlingarna förband sig alla

i Finland verkande frimurare att frivilligt avbryta sin verksamhet under kriget.

Efter krigsslutet ökade, speciellt på den finska sidan, medlemsantalet snabbt. Brödra-organisationernas samarbete lär närmast ha begränsat sig till skickandet av några inbjudningar att besöka varandra samt utväxlande av julhälsningar. Då jag för ett halvsekel sedan anslöt mig till Hiram logen frågade jag ibland om samarbetsformer, och kan konstatera att utöver de tidigare nämnda inga nya hade tagits i bruk. Enligt någon gammal överenskommelse,

Överenskommelsen 1949 mellan Svenska Frimurare Orden och Stor-Logen för Fria och Antagna Murare i Finland. Kan i sin helhet läsas på www.foreningsbandet.info.

kan vissa bröder (närmast 3° - III) besöka varandras sammankomster. De årliga besöken tycks dock ha kunnat räknas på två händers fingrar.

Jag tror, att det på båda sidorna nog fanns vilja till kontakter, men att den försvårades av det finska frimurarsystemets "råddighet". I början på 1970-talet verkade i Finland utöver det blåa frimureriet även Mark Master-, Royal Arch- och Rose Croix mureriet. Fastän dessa inte har något historiskt, rituellt eller symboliskt samband, var de sammanbundna till "ett kronologiskt system", vilket de till det svenska systemet hörande bröderna ej kunde förstå.

För att förstå bakgrunden till det svåra läget måste vi minnas, att det finska frimureriet ännu på slutet av 1950-talet "låg i händerna" på under 10 bröder. Då vi senare har förundrats över de dåvarande brödernas i god mening utvecklade finska frimureriets "råddighet", så borde dess förenkling ha skett senast i början av 1960-talet, då det endast fanns ca. 900 bröder och logernas ekonomi var i barnastadie.

Den nuvarande goda situation började år 1987 då broder Åke Lönnqvist, XI (blivande kapitemästare) steg in hos sin gode vän bankdirektören vid FBF Keijo Teihi (storlogens skattmästare) på hans kontor vid Fredrikstorget för att tala om saken. Så uppstod en liten grupp där även Fjalar Emeleus och Olof Söderholm ingick. Den lilla gruppen kompletterades ännu med 2 medlemmar; själv kom jag med år 1989. Förutom några bröder byttes gruppens medlemmar ut då och då. Närmare 15 bröder från båda sidorna deltog under 10-12 år tidvis vid dessa våra kaffe- eller lunchtillfällen. Därtill deltog ofta även särskilt inbjudna "sakkunniga gäster".

Genast från början av detta samarbete konstaterades att samarbetsgruppen inte uppgör regler för sig och ej heller försöker göra beslut som förbinder organisationerna, utan endast presenterar sina överläggningars resultat för sina respektive organisationer. De på förhand liggande ärendena var ej världsomvälvande, men nog så viktiga detaljer för vårt frimureri.

Under luncherna talade vi om bl.a. klädsel- och regalärenden, om möjlig-

Artikelförfattaren Reijo Ahtokari

heterna att byta från det ena till det andra systemet, om besöken och de därtill hörande detaljerna inom de olika organisationerna, om vårt förhållande till andra mäns organisationer och till Odd Fellow brödrskapet. Vi behandlade noggrant den av Harri Heino gjorda undersökningen "Vad tror en frimurare på" samt grubblade över vårt förhållande till media osv. På initiativ av Nylandsgatans bröder inbjöds ärkebiskop Jukka Paarma och biskop Erik Vikström. På Elisabetsgatan hade vi som lunchgäster även några tillfälligt i Finland på besök varande utländska storkommendörer som besökte Riten i Finland.

Det viktigaste och grundligaste arbetet var att jämföra ritualerna, vilket vi tillsammans med kapitemästaren Erkki Wänninen utförde. Bröder från Svenska Frimurare Orden och den Engelska Förenade Storlogen hade redan år 1936 gjort en jämförelse för då rådande omständigheter och även ett förslag till avtal om "besök", vilket för sin del låg som underlag för ett nytt förslag till besök.

Själv fick jag gå igenom hela det svenska gradsystemet och som Storkommendör för Riten kunde jag följa med gradarbetet förutom i Helsingfors även i Stockholm, Köpenhamn, Oslo och Reykjavik. Hela vår arbetsgrupp besökte en gång Åland och Stockholm för att följa med en sammankomst i grad VIII. Den största svårigheten var i början att förverkliga ömsesidigheten vad beträffar Märkesmästare- och Royal Arch mure-

riets inflikande i besökstabellen; besöksrättigheterna mellan Ritens Högsta Råd och SFMO var lätt. Senare måste vi igen grubbla över saken då Tempelriddarna och Konstatinus Röda Kors "sökte sin plats" på vårt mångfasetterade plan. Dessa saker funderade självklart endast representanter från Högsta Rådet och Stor Capitlet på.

Ärendet drog ut på tiden pga. av att några bröder tillhörande Malteserriddarna önskade få besöksrätt i grad IX. Denna önskan kunde inte godkännas då man i England och Finland kan få värdigheten av Malteserriddare endast genom en tilläggsritual till Tempelridargraden. Efter nästan tre års förhandlingar dristade vi oss till att år 2000 till våra organisationer lämna ett lite avvikande förslag från det "på prov lämnade förslag" som lämnats och som sedan efter lite finslipning förverkligas i dag i vårt samarbete.

I slutet av 1990-talet började den av gruppen åt sig själv listade arbetslista tryta och sålunda fanns ej längre behov för en sådan här arbetsgrupp. "Officiellt" avslutades arbetsgruppens arbete aldrig, men inte hade den heller någonsin "officiellt" grundats. Umgänget mellan våra organisationer har ökat markant; speciellt besöker de finska bröderna aktivt Nylandsgatan; även de årliga besöken i Stockholm har blivit tradition. Även SFMO:s bröders besök har ökat, men i det avseende finns säkert mycket att förbättra; välkomna bröder till Kasern- och Elisabetsgatan.

Då vi idag jämför dåvarande läge med dagens kan vi nöjda konstatera att situationen är utmärkt. Som medverkande i denna process kommer jag med värme och tacksamhet ihåg bröderna från båda sidorna, av vilka en stor del gått till Den Eviga Östern, som med öppna sinnen verkat för saken. 🙏

TEXT: **REIJO AHTOKARI 33°**, FÖRUTVARANDE STORKOMMENDÖR FÖR DEN URGAMLA OCH ANTAGNA RITENS HÖGSTA RÅD 33° I FINLAND.

ÖVERSÄTTNING: **DKM GUY CATANI, X**

Thor Österholm hedrades

Br Thor Österholm föddes 1.7.1926 i Korsnäs. Han recipierade i SJL Korsholm 1980 och erinrar sig att logen då besöktes av den kända svenska diktaren och frimuraren Bo Setterlind. Thor erhöll 1999 grad X. Han var ordförande i Brödraföreningen Österbotten åren 1994–2001 och medlem i kapitelrådet 2002–2010. Han erhöll Det Finländska Frimureriets Utmärkelsetecken 2004.

Porträtt av br Thor Österholm, X

Fr v Henry Backlund, IX, Filip von Schantz, X, Thor Österholm, X, Carl-Johan Frantz, X, Jalle Söderholm, X och Bengt Klemets, X.

IX. I november 1997 hölls den första sammankomsten i grad IX. I Brödraföreningen Österbottens historik skriver du själv. "Grad IX upplevdes som en framgång. Det kändes riktigt att omgående sträva fram till grad X." I februari 1997 anhöll Brödraföreningen om tillstånd att arbeta även i grad X och den första sammankomsten i graden hölls i november 1999.

Den snabba utvecklingen krävde även resurser. Resurser skapades genom att bröderna tillverkade utrustning för dessa grader. Dessa utrustningar tillverkades och såldes inom Svenska Frimurare Orden till brödraföreningar som ungefär samtidigt genomgick en liknande utveckling. Jag kan kort konstatera att denna utveckling och de skapade resurserna så småningom ledde fram till bildandet av Österbottens Stewards-loge.

Mina bröder bl a så här avtecknar sig en kontur kring broder Thor, frimuraren, föreningsmänniskan, och den beslutsamme ledaren. Ett grundläggande personlighetsdrag förtjänar ännu att framhållas nämligen; träget, hårt och uthålligt arbete, talesättet – Inget händer om man bara väntar – stämmer bra in på honom. Jag skall här passa på att tacka alla de som gjort denna porträttsavtäckning möjlig. Porträttet kommer för långa tider att påminna kommande frimurargenerationer om den utveckling som gjort dagens situation möjlig."

Vi tillönskar br Thor Österholm broderlig välgång av fullaste hjärta! 🍀

TEXT: ROGER SOHLBERG, VI

Br Thor Österholm förevigades fredagen den 2 oktober 2015 med ett porträtt, som målats av den kända Vasakonsnären Hans Westergård. Avtäckningen skedde samma kväll som SJL Korsholm hade sammankomst i grad I. Logen var väl besökt och avtäckningen utfördes under högtidliga former av Thors son br Mikael Österholm, FDM i SJL Korsholm.

Thor beskriver sin aktiva period som ordförande med orden; "en tid av förväntan, kamratlig samverkan och tillit". Han framhåller också ämbetsmannens betydelse för verksamheten, en samverkan som sökte sig framåt på ett positivt sätt. Br Thor, som var kantor under hela 1950-talet i Bergö församling, hade en inbyggd känsla för rituell musik under sin tid som musikföreståndare.

Här nedan följer ett utdrag av OM Carl-Johan Frantz' tal vid porträttavtäckningen:

"Det har i år förflutit trettiofem år sedan du såg frimurareljuset för första gången i S:t Johanneslogen Korsholm. Du installerades som ordförande i Brödraföreningen Österbotten den 4 februari 1994, då du efterträdde broder Thorvald Söderström. Installationer är alltid högtidliga och festliga tillfällen. Men efter festen kommer vardagen och arbetet inom brödraföreningen började. Ett arbete som tog sikte på att göra Brödraföreningen till ett hem där samtliga grader efter de tre Johannesgraderna skulle finnas.

Under din tid som ordförande gjordes i december 1996 en framställan till Ordens Stormästare om att få inleda arbetet i grad

Svenska Frimurare Orden och Storchaptret för Royal Arch i Finland har utnämnt nya representanter

Svenska Frimurare Orden och Storchaptret för Royal Arch i Finland har under år 2015 utnämnt nya ömsesidiga representanter. Storchaptret för Royal Arch i Finland representeras i SFMO av den Högt Upplyste brodern **Guy Catani** och SFMO i Storchaptret för Royal Arch i Finland av den Vordne Första Storprincipalen, Hans Excellens **Antti Arjas**.

Guy Catani och Antti Arjas.

Det finländska frimureriets speciella rikedom är att vi har två parallella, i broderligt samarbete fungerande organisationer, mellan vilka vi har ett avtal om ömsesidiga besöksrättigheter. Detta ger bröderna en utomordentligt fin möjlighet att bekanta sig och om så önskas djupt sätta sig in i grannens idévärld och värdefulla ritualer. Lika viktigt är att knyta vänskapsband

med nya bröder. Besöksrättigheterna liksom de övriga samarbetsformerna har varit i kraft redan sedan årtionden, men båda dessa nya representanter anser att ännu finns det många oanvända möjligheter att utveckla detta samarbete.

Utöver sina egna idéer önskar bröderna Guy och Antti att organisationernas bröder och ledning håller kontakt med dem och kommer med förslag till pass-

liga aktiviteter, information och övriga intressanta möjligheter till samarbete.

Bildens broderliga handskakning är symbolisk mellan representanterna för SFMO och Storchaptret för Royal Arch i Finland.

TEXT: VORDNE FÖRSTA STORPRINCIPALEN,
HANS EXCELLENS ANTTI ARJAS.

ÖVERSÄTTNING: DKM GUY CATANI

Restaurant
GH

Välkommen till GH restaurangerna
Tervetuloa GH ravintoloihin

KLUBBEN

www.restaurantgh.fi

Tel/ Puh +358-19-241 3200
gh@restaurantgh.fi

Bryggerigatan 13, 10600 Ekenäs
Panimokatu 13, 10600 Tammisaari

Tel: +358 19 201 351

Tel: +358 19 241 1169

Den 24 september 2015 samlades bröderna i SJL S:t Henrik för att fira sin 84:e högtidsdag. Enligt Ordens Fundamentalstadga åligger det OM att på HD ge en kort översikt av logens historia. Här nedan återges OM Sven Mattssons tal vid HD med rubriken "LOGEN OCH FRAMTIDEN".

Historisk tillbakablick

SJL S:t Henrik invigdes den 30 september 1931. De fyra första åren arbetade Logen med en innehavare inom varje ämbete. År 1935 erhöles tillstånd att ha dubbla ämbetsmän. Arbetet gick lugnt vidare ända tills andra världskriget bröt ut hösten 1939. Under år 1940 hölls vissa möten men sedan ställdes verksamheten in och arbetspausen blev längre än man kunde förutse. Först på hösten 1946 började åter ett mera regelbundet arbete. Emedan Logen saknade egen lokal hade tillstånd utverkats för att med egna ämbetsmän hålla sammanträden med receptioner i S:t Augustins lokal i Helsingfors. Under åren 1947–49 gjordes åtta dylika resor, varvid intogs 37 främmande sökanden. I tredje graden recipierades under samma tid 19 bröder vid fem resor till Helsingfors.

Den 5 oktober 1950 invigdes den egna logelokalen i Åbo. Verksamheten startade den 10 oktober 1950 med en sammankomst i grad II med nio recipienter. Under logens 84 åriga verksamhetsperiod har Logen S:t Henrik sammanträtt till 687 möten i Grad I, 144 möten i Grad II och 416 möten i Grad III: Det totala antalet möten är således 1 245.

Logen S:t Henrik lämnar ett synnerligen framgångsrikt år bakom sig. Jag vill rikta ett stort tack till alla mina bröder, som bidragit till det goda resultatet och

till alla mina ämbetsmän och assisterande bröder för Ert hängivna arbete och föredömliga sätt att agera, vilket gjort logesammankomsterna, såväl attraktiva som minnesvärda.

Framtiden

För mig ligger det mitt hjärta närmast att om och om igen tala om logens fortsatta levnad, nyrekrytering och utveckling. Ända sedan logens tillkomst har intresset för johannesfrimureriet växlat. Vi har haft perioder av stort engagemang och tider då man av olika anledningar visat mindre intresse för vår verksamhet. Detta kan man klart utläsa om man studerar logens historia i form av protokoll, föredrag och andra handlingar.

Det tycks rent generellt vara så att man kan spåra större engagemang i svåra tider och då man i den allmänna världen känner oro för vad som komma skall. Under sådana perioder söker människan ofta efter något som kan skapa eller ge känsla av trygghet, fasthet och framtidstro.

Man känner inte samma tillit till att samhället byggs på ideal och värderingar som gällde tidigare. Skolans och kyrkans roll har förändrats och den allmänna kunskapen om och tron på etiska värden har förflackats, och av somliga t.o.m. förnekats som nödvändi-

ga mekanismer i ett modernt samhälle. Allt detta skapar oro och disharmoni i tillvaron. Inte minst hos våra ungdomar som så väl behöver en stabil grund för sin utveckling till goda medborgare.

Jag är övertygad om att här har frimurarorden en angelägen uppgift. De ideal och värderingar som vi bekänner oss till skapar just förutsättningar för framtidstro och harmoni mellan människor.

Vi här i logen S:t Henrik har under de senaste åren inte haft svårigheter att få nya bröder till vår brödrakedja. Vi har till och med ställvis haft kö av främmande sökanden, som väntat på att få skåda frimurarljuset. Men även om vi lyckats bra på *rekryteringssidan*, kan vi aldrig slå oss till ro, det är en *fortlöpande process* vi ständigt måste ha i minnet och hålla ett vakande öga på.

Och som en fortsättning på detta måste vi vinnlägga oss om frågan, hur vi skall få de nya bröderna att fortsätta sin påbörjade frimurarvandring genom de olika graderna och härigenom få tillgång till den oerhörda kunskapskälla som vårt frimureri kan ge till stöd för egen utveckling i den hårda omvärld som vi lever i. Ett utträde är tillräckligt nog som vi måste ta reda på orsaken till. Vi måste bemöda oss om och intressera oss för våra nyintagna och prestigelöst försöka få dem att känna sig

SJL S:t Henriks hemvist på Kaskigatan i Åbo

varmt och broderligen välkomna- och alla lika välkomna som andra- inte bara med läpparnas beaktelse, utan som en sann broder i en samhörighet där inga "halvbröder" existerar.

Omtänksamhet, inlevelse, uttryck för saknad vid frånvaro och för glädje vid återkomst är exempel, som är både billiga och effektiva. Detta ankommer på oss alla. Vi skall ta hand om och kollektivt engagera oss i detta arbete och inte bara sätta hela ansvaret på faddrarna. Lämna inte en ny broder innan han av egen kraft är väl förankrad i brödrakedjan.

Vi måste i hög grad vara lyhörda och öppna för sådana förändringar som tjänar verksamhetens syfte och mål. Med detta menar jag inte ett ögonblick att vi skall börja ändra i våra urgamla ritualer. Det är just den formen och språkdräkten som skapar känslan av kontinuitet med våra fäder och trygghet i budskapet. Undervisning i alla former är däremot viktig. Det kan gälla ritualernas innebörd och historiska koppling till ursprunget, symbolernas tolkning, men även mera praktiska kunskaper som ordens organisation, hjälpverksamhet och ekonomi.

Måltiderna vinner även de på att så många bröder som möjligt verkligen stannar och söker bröders gemenskap. Det är här bröderna får tillfälle att lära känna varandra och skapa livslånga, trygga och berikande vänskapsband. Om vi tillsammans lever upp och lyckas med denna uppgift så erbjuds bröderna möjlighet till logekvällar som i minnet bevaras som värdefulla och upplevelserika. Så låt oss hjälpas åt att våra bröder skall se fram emot och tycka det är såväl trevligt och avkopplande, som meningsfullt att gå på loge. Vi skall se till och eliminera "måste-gå-på-loge-känslan" och i stället känna glädje och tillförsikt och på bevarade, positiva minnesbilder.

Vi arbetar ju med det värdefullaste som finns, *människan*. Det faller på mitt och ämbetsmännens ansvar att alla bröder skall känna sig sedda, behövda och uppskattade. Därför är det särskilt viktigt att våra vackra och innehållsmättade ritualer framförs med stringens, värdighet, kunnighet och inlevelse, för att härigenom beröra och fascinera.

Vi bör även fortsätta och utöka ge-

mensamma aktiviteter med våra damer. Vi vet att det är uppskattat av brödernas damer och det är viktigt för oss alla att få kontakt även med familjerna. Det stärker också brödragemenskapen.

Engagemang är nyckelordet!

Det är angeläget att bröder så fort som möjligt blir engagerade i logearbetet på ett eller annat sätt! Med engagemang följer medansvar, brödrakontakt, intresse och känslan av att behövas!

Som ordförande mästare är det min uppgift att se till att våra bröder skall finna vårt Johannesfrimureri så intressant och givande att de genom flit och idogt arbete fortsätter sin frimurarvandring till sin egen tillfredsställelse och till vår allas glädje. *Ingen belöning för logen kan vara mera värd än att se en frimurarbroder som fortsätter sitt sökande efter sanning och ljus.*

Dessa mina ord bekräftar jag ensam genom givande av Ordens hederstecken.

TEXT: OM SVEN MATSSON, X

Sir Robert Moray (Wikipedia)

Sir Robert Moray

statsman, skotte och frimurare

Sir Roberts efternamn förekommer i några andra varianter såsom Murrey och Murray, men det som används i rubriken är det allmänt tagna. Huruvida det har något att göra med hans förflutna som spion låter inte historien förtälja. Han hade dock ett rikt förflutet som soldat, domare, diplomat, statsman och spion i bl.a. Richelieus tjänst, till vilket han även kunde addera naturfilosof eller fysiker samt frimurare.

Enligt levnadstecknare skulle han ha varit enrollerad i universitetet i S:t Andrews, men hans namn finns inte i universitetets arkiv. Han har dock bevisligen studerat i Frankrike, och för övrigt uppvisar denne man en mångfald av länder som han bott i en längre tid: Frankrike, England, Bajern, Nederländerna och Flandern. Detta var en stor värld på 1600-talet.

Han föddes den 4 juli år 1608/9 i Craigie i Perthshire (Skottland). År 1623 besökte han den konstgjorda ön i Firth of Forth. Det var då han grundlade sitt intresse för naturvetenskaperna och blev intresserad av kolgruvor. Han hade goda kontakter med kungarna Karl I och II, vilket bidrog till en lång bana av diplomatisk tjänstgöring. Moray sägs ha varit en skicklig förlikningsman i tvister på högre nivå. Orsaken därtill var kanske hans nära kontakter med kardinalerna Richelieu och Mazarin. År 1633 anslöt han sig till Det skotska gardet eller Garde Ecossaise. Det var nu som Richelieu använde honom som spion och rekommenderade honom i Edinburgh år 1638.

Den femuddiga stjärnan –
Pentagrammet (RS)

Två år senare hade han nått generalintendents värdighet tack vare sina gedigna kunskaper som han införskaffat i tjänsten som fortifikationsofficer. Det var i denna egenskap han deltog i invasionen av England år 1640, då skottarna intog "Newcastle upon Tyne" vid Nordsjön.

Eftersom det bland de skotska flottisterna fanns en hel del frimurare som hörde till en loge i Edinburgh, passade de på att recipiera Robert Moray i den första graden den 20 maj 1641. Detta gick av stapeln på engelsk mark söder

om gränsen. Och det var enligt skottarna historiskt så det förslog! Kung Karls impopulära politik i Skottland hade sått ett missnöje som föranledde folket att ta till vapen före det engelska inbördeskriget hann bryta ut. Idag finns logen Lodge Sir Robert Moray No. 1641 i Edinburgh.

UTDRAG UR PROTOKOLLET: (Min övers.)

"I Newcastle den 20 maj 1641. Samma dag som ett visst antal Mästare och andra blivit lagligen sammankallade, medger högt ärade Herr Robert Moray, general-kvartermästare i den skotska armén, att densamme blivit godkänd som medlem av den högakttningsfulla mästarelogen i Edinburgh, har satt sina underskrifter och Mästarmurare märken. A Hamilton, R. Moray, John Mylne James Hamilton."

Men även detta är nu en ensak mellan Skottland och England. Och den skenbara gränsen är förstås 1717 – året då Storlogen i London och Westminster grundades. Karl I utnämnde Robert Moray till Knight of the Empire den 10 januari år 1643, och därefter kallades han Sir Robert.

Således var det den första regelrätta receptionen i England och det är den tidigaste befintliga anteckningen om att en man hade recipierats i det spekulativa frimureriet på engelsk mark. Hädanefter skulle Sir Robert Moray regelbundet använda den femuddiga stjärnan som sitt Mästare Märke i all sin korrespondens.

Redan år 1603 hade kungen och frimuraren Jakob I anlant till London. Inigo Jones dokumentet dök upp fyra år senare, så författaren, forskaren och frimuraren doktor Robert Lomas anser att det är föga osannolikt att frimureri i spekulativ form inte skulle ha förekommit på engelsk mark.

Inigo Jones dokumentet bestod av det som även kallades The Old Charges (de gamla stadgarna) eller egentligen The Ancient Constitution Of the Free and Accepted Masons 1607 (De gamla lagarna för frie och antagna frimurare år 1607). Det innehåller The Names of the Seven Liberal Sciences (Namnen på de sju fria vetenskaperna). Dit hör bl.a. grammatik, retorik, logik. Men det är nu en angelägenhet endast mellan Skottland och England.

Det finns ännu ett bevis för att en reception förekommit relativt tidigt, bara 5 år efter receptionen i "Newcastle upon Tyne", då Elias Ashmole, kungens förordningskontrollant i Oxford, i Warrington recipierade den 16 oktober, varom Ashmole skrivit i sin dagbok:

"4H.30 P.M. I was made a free mason [sic] at Warrington in Lancashire, with Coll. Henry Mainwaring of Karincham in Cheshire." (Min övers.): Kl. 4.30 e.m. Jag blev frimurare [Så står det verkligen!] i Warrington i Lancashire, med koltrampssjömannen Henry Mainwaring (uttalas= männering enl. sv. fonetik) från Karincham i Cheshire.

Sir Robert Moray for tillbaka till Frankrike år 1643, blev tillfångatagen i Tuttlingen (i Baden- Württemberg), men då han frisläppts, övertog han kommandot i det skotska gardet. Han vistades även i Bajern. Han gjorde några trevande försök att få prinsen av Wales, den blivande Karl II, att besöka Skottland inför hans kröning till kung av Skottland vid

Replika av kröningsstenen i Edinburgh Castle (Wikipedia).

Scone [sk:un], men han lyckades först den 1 januari 1651.

Vid Scone hade alla kungar tidigare krönts till kungar av Skottland. Kröningsstenen är avlång (66cmx42,5cmx27cm) och väger 152 kg. Den är röd sandsten, som förvarades i klosterkyrkan i Scone nära Perth. Där står idag en kopia av den ursprungliga. Stenen är även känd som Jacob's Pillow Stone, eller den sten som Jakob vilade sitt huvud på. Den kallas även the Tanist Stone av kelterna i Irland, Lia Fail på gaeliska och det översätts med Ödets sten (Stone of Destiny). Stenen fördes från Icolmkil på Irland till Skottland och av Edvard I till England. Tanist betyder bröstarvinge.

Det var först den 30 november (Andreas-dagen) 1996 som drottningen av England lät återföra denna ursprungliga, speciella kröningssten, på vilken kröningar verkställdes enligt skotsk tradition. Hon använde densamma vid sin egen kröning. Stenen skall bevaras i Edinburgh Castle tills den behövs igen.

Då Karl II invaderade England från Skottland i september 1651, blev han tvungen att i nederlagets stund fly till Frankrike igen. Han höll sig gömd på kontinenten, men ville ändå delta i ett uppror riktat mot Cromwells ledning. Sir Robert Moray hade gift sig, men hustrun dog i barnsäng, då barnet var dödfött, och han beslöt att återvända till kontinenten, där han uppehöll sig i Brügge och Maastricht, varefter han anslöt sig till Karl II i Paris.

Den 28 november år 1660 höll en kommitté bestående av 12 män ett möte, i vilket Sir Robert Moray deltog, och det-

Kröningsstolen med sten insatt under sätet (Wikipedia)

ta möte ledde till bildandet av The Royal Society. Tack vare hans inflytande lyckades sällskapet eller den brittiska vetenskapsakademien få sina kungliga stadgar, vilka även han bidragit till att utforma.

Sir Robert Moray avled den 4 juli 1673. Den dåtida ordföranden för akademien sade, att det var intressant och synnerligen viktigt att jämföra stadgarna för den engelska vetenskapsakademien och frimurarorden i England. Enligt Thomas Sprat, den förste historikern inom akademien, tog man helt fritt in män med olika religioner, från vitt skilda länder och ur olika yrkesgrupper. Därtill var de tvungna, för annars skulle de inte kunna uppfylla sina löften om att inte grunda en filosofisk inriktning baserad på en engelsk, skotsk, irländsk, katolsk eller protestantisk filosofi om människosläktet.

Till hans meritlista hörde även kemi, matematik, magnetism, metallurgi, farmakologi, fiske, skogsbruk, gruvdrift, skeppsbyggnad, vattenkraft, vindmøllor samt språken franska, holländska och italienska. 🇬🇧

TEXT: ROLF SÖDERBACK, X

Föredrag vid S:t Augustins Måltidsloge 26.8.2015
(något förkortat)

... varför vi församlade äro

Vad är det som får oss att frivilligt investera vår fritid på att delta i våra sammankomster? Varför församlas vi då här inom våra murar? Det, även för allmänheten kända målet med vår verksamhet, är i klar text uttryckt på vår hemsida: *"Frimureriet har till syfte att verka för mänsklighetens förbättring och förädling genom att främja ödmjukhet, tolerans och barmhärtighet, samt att visa detta i ord och handling."*

I sitt tal på Stora Landslogens 275-års jubileumssammankomst hänvisade Br Tom C Bergroth till filosofie doktor Maragaret C Jacob, som skrivit en

doktorsavhandling om frimureriet som ett socialt sällskapsfenomen i 1700-tals Europa. Hon anser, att den huvudsakliga uppgiften för logerna var deras möjlighet att lära män att förena upplysta ideal med behärskningens läggning. Att man eftersträvade att civilisera, lära vett, skick och anständighet hos medlemmarna. Att frimureriet förkroppsligade en variation av etiska föreskrifter för att kunna verka som människa i samhället.

Trots avvikelser i formuleringarna, kan vi väl konstatera, att målet för vår verksamhet fortfarande är detsamma som analyserades angående 1700-talet. Det finns alltså en redogjord och teoretisk förklaring till varför vi församlade äro.

Men stämmer detta överens med hur dagens medlemmar upplever saken? Jag skickade ut en enkät med tre frågor för att fråga de som vet bäst – nuvarande bröder! Jag vill i detta sammanhang rikta ett stort tack till alla de bröder som delat med sig av sina tankar. Det bör även noteras, att svaren kommit från ett mycket begränsat antal bröder och att slutsatserna därför inte kan anses representera hela brödraskaran.

Axel Wrede-Sparre (1708–1772). Han grundade den första frimurarlogen i Sverige 1735. Porträtt tillskrivet Martin Mijftens d.y. 1730 (Wikipedia).

Frågorna lyder:

- (1) Vilka var dina motiv att ansöka om medlemskap?
- (2) Vad får dig idag att fortsättningsvis vara aktiv?
- (3) Vad är enligt dig det mest värdefulla du fått ut av frimureriet?

Låt oss dyka in i första frågan: motiven till medlemskap? De flesta hade inte bara en drivkraft, utan en kombination av flera impulser. Vi kan finna motiv som säkert inte är främmande för någon av oss; möjligheten att göra något gott för andra människor, en motpol till vardagen och äran att bli tillfrågad (som en bröder faktiskt ärligt kallade för fåfänga). Dessa var tillsammans dock endast knappa 20% av motiven. Frimureriets innehåll och förväntningar om en personlig utveckling stod tillsammans för ytterligare ca 30% av svaren.

Men de två absolut vanligaste enskilda svaren på första frågan var ändå:

- en god väns förfrågan med dryga 25 % och
- en "barnlig nyfikenhet för det hemliga" med 20 % av svaren

Den barnliga nyfikenheten förkastar vi lätt. Ändå tror jag att den nog varit en av impulserna för de flesta av oss. Om inte avgörande, så i alla fall bidragande. En

viss grad av hemlighetsfullhet fungerar alltså till vår fördel, trots att vi så väl även känner till myntets skuggsida.

Motivet "en god väns förfrågan" innebär ju naturligtvis att vi inte bör och kan underskatta faddrarnas roll. Du och jag – vi – är den VÄNNEN som föreslår medlemskap för någon! Hur den presumtiva sökanden ser på dig och mig har en stor betydelse. För att citera ett av svaren jag fick in: "Jag visste att personer *jag såg upp till* var frimurare".

Att de två viktigaste orsakerna till att söka medlemskap inte handlar om frimureriets djupare innebörd öppnade ögonen för mig. Personligen tror jag de facto att vi har rätt små förutsättningar att förklara för en oinvigd frimureriets innehåll på djupet. Som vi själva vet, så bör man uppleva frimureriet för att förstå vad det verkligen går ut på. Det är genom vårt eget beteendemönster vi kan inverka på inställningen till frimureriet. Vårt anseende i den allmänna världen har alltså stor vikt vid rekryteringen. Vårt att fundera över när vi rör oss utanför våra murar.

Så över till fråga nr två: Vad får oss då att bli aktiva medlemmar, att år efter år, kväll efter kväll åter ta oss till logen för att följa med en föreställning vi redan sett otaliga gånger? Det är en väsentlig fråga, emedan det är just detta som är grunden till Ordens fortlevnad.

Man kan av svaren konstatera, att i samtliga fall har inträdesmotiven utvecklats till något mer djupgående. Det rituella arbetet tilltalar ca 8% av de svarande. Lugnet, harmonin och motpol till vardagen stod tillsammans för ytterligare 10% av svaren. Resterande dryga 80% bestod av 4 motiveringar med ca 20% var. Dessa var: ämbetsmannaskapet, pedagogiken, brödraskapet eller vänskapen och den personliga utvecklingen.

Man kan ju spontant tycka att det låter vridet att aktivitet motiverar till aktivitet, men för många är ämbetsmannaskapet nyckeln till att komma frimureriet in på djupet. Med egen relativt lång erfarenhet av att fungera som ämbetsman håller jag med en av bröderna som uttryckte sig som följer: "en fin möjlighet till djupare insikt i organisationen, närmare bekantskap med

bröderna och en känsla av deltagande ger ämbetsmanna-arbetet, som jag gärna rekommenderar till var och en." Ämbetsmannaskapet tar en del men ger mångfalt tillbaka.

Att pedagogiken och, som är ett resultat därav, den personliga utvecklingen är viktiga motiv till fortsatt aktivitet bestyrker mina egna funderingar. Den livets skola fungerar! Även brödraskapet och vänskapen spelar en viktig roll i fråga om fortsatt aktivitet. Låt mig återkomma till detta i samband med granskning av svaren på den tredje frågan som lyder: Vad är det värdefullaste frimureriet gett dig?

Frimurarsymboler (Internet)

Jag kunde med glädje konstatera, att antalet avvikande svar minskat avsevärt. Att svaren var så likartade är ju åter ett klart bevis på att den frimureriska pedagogiken är konsekvent och ger resultat! Med en personlig tolkning av svaren har vi endast 4 olika kategorier av svar: Personlig utveckling och brödraskapet eller vänskapen stod för 75% av svaren och samverkan med andra och intresse för religion tillsammans för de återstående 25%.

Jag skulle vilja gå så långt, och påstå att svaren på den tredje frågan flätas in i varandra, att de lever i symbios, kompletterar och framför allt främjar varandra. Vi bröder stimulerar varandra och inbördes vänskapen och brödragemenskapen ger bränsle till vår personliga utveckling. Samverkan med andra förbättras i sin tur i takt med den personliga utvecklingen; ju mer vi lär känna och vara du med oss själva desto bättre fungerar vi som människor bland människor – alltså förstärks brödragemen-

skapen ytterligare och spinner vidare på den positiva spiralen. Och eftersom det svenska frimurarsystemet och pedagogiken grundar sig på kristen religion, är det naturligt att intresset för denna ökar hand i hand med vår personliga utveckling.

Sammanfattningsvis kan vi väl säga, att vi alla är församlade i stort sätt med samma målsättningar. Vi samlas för att genom eftertanke och reflektion individuellt och tillsammans utvecklas som medmänniskor. Kraftkällan för de flesta är brödragemenskapen och vänskapen. Det är något mycket värdefullt vi besitter. Något vi bör vara rädda om och värda.

Vi har de tidigt aktiva bröderna, med Axel Wrede-Sparre i spetsen mycket att tacka för. Vi bör ej heller glömma alla de övriga bröder som under Ordens 280-åriga historia med sitt osinande engagemang och sin aktivitet hållit vår Orden vid liv och fört vidare de traditioner och läror som våra förfäder så genomgripande tillrättat i våra ritualer och vår symbolik. Vi bör också minnas, att alla vi här idag bär ett stort ansvar – att föra vidare vårt värdefulla arv och sålunda även ge framtida bröder möjlighet att församlas till den gemenskap vi själva så högt uppskattar.

Jag vill avslutningsvis citera ett av svaren av en broder som uttrycker det hela så vackert, så enkelt och ändå så komplett. Detta alltså som svar på det mest värdefulla frimureriet gett honom:

"Det finns mycket värdefullt, men kanske är ändå vänskapen och gemenskapen över generationsgränser och utan anspelning på position i den allmänna världen kring djupa och väsentliga frågor det allra värdefullaste jag kan nämna."

Om vi känner så, kan väl inte den investerade fritiden vara dåligt spenderad. Om vi dessutom i utbyte får en stark gemenskap och förhoppningsvis ett uns personlig utveckling tycker jag avkastningen är rätt god. Och om vi slutligen lyckas ta med oss frukterna av vårt arbete ut i vardagen bland våra medmänniskor kan vi vara förvissade om att vi inte församlas förgäves. 🍷

TEXT: JEAN GALLEN, X

Onsdagsluncher i 65 år

Det är onsdag! Vid lunchtid i refektoriet på Nylandsgatan i Helsingfors samlas ett antal hungriga bröder för att under trevlig samvaro intaga en god lunch.

Vi talar här om en, också i frimureriska sammanhang, gammal tradition som går 65 år tillbaka i tiden. Den första gemensamma lunchen intogs nämligen redan den 27 februari 1950. Redan då närvar 20 bröder, vilket än i dag kan anses vara ett ganska bra medeltal, kanske litet i överkant. Då fanns inte vårt stamhus och än mindre ett refektorium. Den första lunchen intogs på Handelsgillet som också var lunchrestaurangen under de första åren. Efter det har lunch intagits på Svenska Klubben, Stockmann (14 år) och sedan på nytt på Handelsgillet. Några år varvade man Handelsgillet med Tekniska Föreningens restaurang för att sedan i slutet av 1980-talet permanent samlas i refektoriet.

Deltagandet finns omsorgsfullt dokumenterat i 31 "gästböcker" av vilka endast de tre senaste för tillfället finns till hands. På 1950-talet var många bröders arbetsplats i stadskärnan och arbetet medgav möjligheten att i lugn och ro äta lunch i trevligt sällskap.

Dagens hektiska arbetstakt har lett till att endast några förvärvsarbetande bröder söker sig till refektoriet en onsdag under arbetsterminerna. Följaktligen består lunchgästerna till övervägande del av glada pensionärer som gärna samlas till en måltid bestående av en god soppa samt äkta husmanskost som varmrätt. Om någon bröder vill fira något (t.ex. en ny grad, jämna år eller ett barnbarn) bjuder han på något gott till kaffet.

Tidigare kombinerades luncherna med intressanta föredrag och det hände att lunchen på inbjudan av någon bröder hölls på annan ort. Jullunchen är utan tvekan årets höjdpunkt. Som bäst har den samlat ett 70-tal bröder. De senaste åren har antalet rört sig kring 25–30.

En viktig programpunkt är jullunchens lotteri med fina vinster. Intäkterna från lotteriet läggs till den summa som under året insamlats i den spargris som cirkulerar under måltiden. Medlen används till julpaket, vilka utdelas till svenskspråkiga ensamstående på Forsby sjukhus samt till seniorer på Stiftelsen Fridhålls ("Gubbhemmet") avdelning vid Blomsterfondens seniorhem i Kottby. Sammanlagt talar vi om ett 40-tal paket och en summa på 1500–2000 EUR.

Brr Henrik Sundström och Björn Federley samtalar.

Brr Sven Erik Weber och Tom Waselius.

Radarparet Tellervo "Telle" Nevala och Juhani "Jussi" Hiltunen.

Br Jussi Mankki.

Paketen innehåller dels produkter som kan ge mottagaren litet guldskänk på julfirandet dels också mindre nyttoföremål. För tillfället ombesörjs sammanställningen av paketen av vår hustru Telle med familj. I tiderna har man också understött olika projekt i stamhuset och t.o.m. sånt medel för att hjälpa bröder i nöd i samband med vulkanutbrottet på Heimaey, Island 1973.

Sedan några år tillbaka är det vår hustru Tellervo "Telle" Nevala som ansvarar för onsdagslunchens praktiska arrangemang med chefskocken Juhani "Jussi" Hiltunen som matansvarig. Jussi, som tidigare varit medlem av Finlands kocklandslag, är en inbiten finmakare med särskilt intresse för kulinariska smakupplevelser baserade på hälsosamma och näringsrika råvaror.

Onsdagsluncherna är ett utmärkt forum för bröder att informellt samlas för att under en dryg timme äta gott och diskutera de mest upptäckliga frågor. 🍷

TEXT: BJÖRN FEDERLEY, X
FOTO: MARTIN GARDBERG, VIII

Källa:

Gustaf Franck, *Onsdagslunchen, en 50-årig tradition.*
Föreningsbandet nr 19/2000.

Lunch serveras
varje onsdag kl. 12.00
under arbetsterminerna
i refektoriet. Ingen
förhandsanmälan behövs.
Ingen särskild klädkod.

Kom som du är!

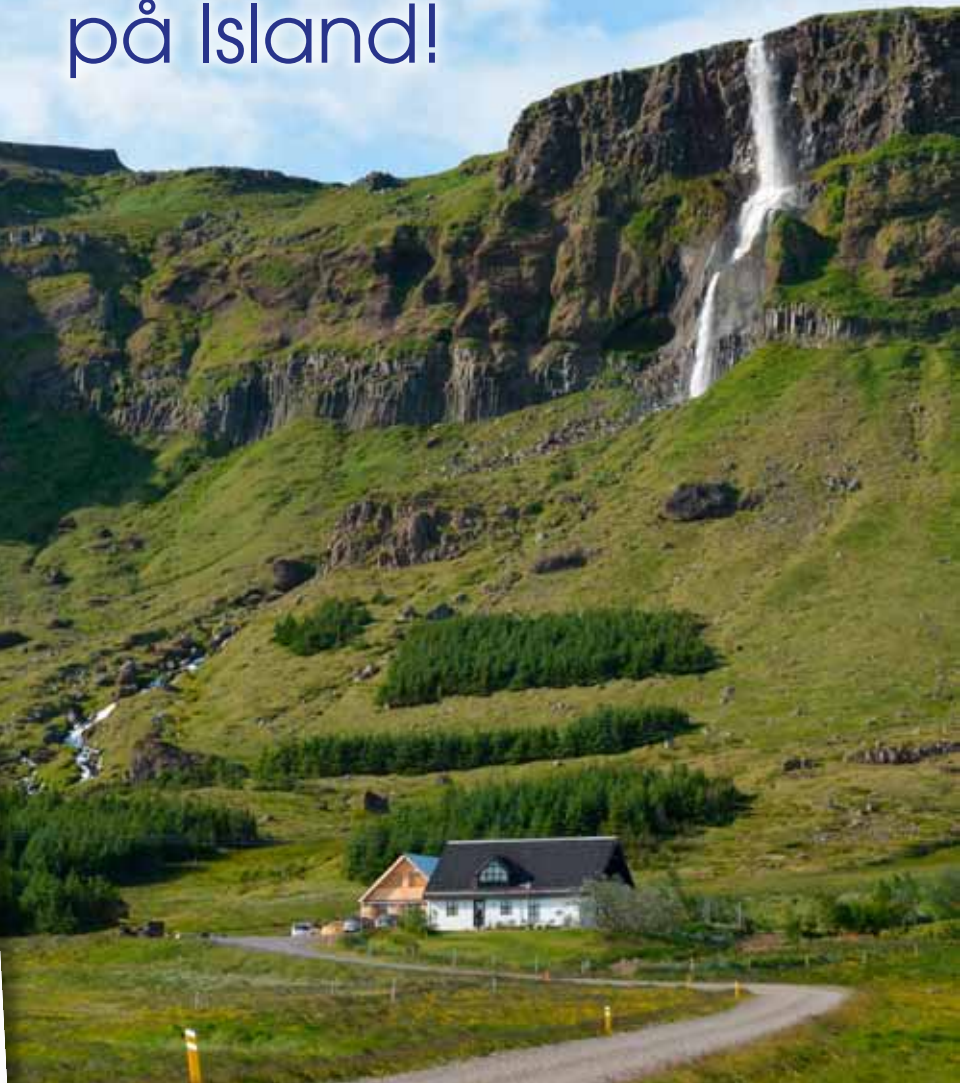
Soppa, varmrätt och
kaffe 13 €.

**Jullunchen serveras
detta år 16.12.2015.**

*Känn dig broderligen
välkommen!*

Evangeliernas liknelser möter Eddans "kenningar" på Island!

Människan bär sin historia med sig i sin kropp. Trots att hon bara äger ögonblicket i sitt liv, har hon tillgång till mänsklighetens samlade minnesbank från alla tider, så vitt hon kan återkalla den i minnet. Finns den inte längre tillgänglig hos henne själv, finns den till väsentliga delar lagrad och kan traderas av andra.

*Allt som händer i det isländska landskapet är våldsamt, som det här fler-åriga isblocket, som blivit kvar på fjällslutningen sommar efter sommar.
Foto: Joakim Westerhom, 2015.*

← Den typiska isländska landsbygden. En ensam bondgård ute på ett nås eller nedanför ett bergsmassiv. Idag i modern stil. Men landskapet runtomkring är det tidlösa, det som det alltid har varit, i tusen år! Gårdstunet med inägor och utmarker fungerade som ett mikrokosmos för de gamla nordborna. Ofta med ett vårdträd mitt på tunet, som skapade centrum och sammanhang i gårdssamhällets liv. Foto: Joakim Westerholm, 2015.

Varje folk och kultur har sin egen version av historien. Vi i vår kultur har ärvt vårt historiska minne av grekerna, judarna och de indoeuropeiska folken. Det är den historien som vi till väsentliga delar berättar vidare också inom vår Orden.

Men som nordbor har vi också en egen historia, som förtjänar att återberättas i vår tid. Du behöver inte ha mycket fantasi för att snart upptäcka att det finns stora likheter mellan det som du hör berättas i de olika graderna inom SFMO och det som berättas inom den nordiska skaldediktningen, som går mer än tusen år bakåt i tiden.

För att visa på denna likhet vill jag ta dig med på ett kort besök till Sagans ö, Island. Vi förflyttar oss tillbaka till den sk fristatstiden eller Sagatiden, som fick sin början strax före tusentalet, när norr-männen började befolka Island. – *Saga* på isländska är det samma som *historia*, det är således fråga om en historisk tid.

Denna tid är lika nära som nutiden för varje islänning, som kan sin historia. – Jag upplevde detta själv en gång under ett av mina första besök på Island. Det var hemma hos min redaktörskollega vid Islands radio på den tiden, Bernhardur Gudmundsson i Reykjavik, när denne tog fram Nials saga och gav den till sin då knappt tolvårige son och bad honom läsa avsnittet om Gunnar på Hlidarenden för mig, när Gunnar stod i beråd att fly bort från sin hemgård på Hlidarenden efter att han blivit dömd fredlös på Alltinget, men hur han inte förmådde sig till detta utan utbrister, när han står och ser ut över sitt kära gårdstun i solnedgången: "Nej, jag reiser icke"! – Trots att han anade vad det skulle betyda...

Jag kan också hänvisa till den norske litteraturhistorikern och professorn Francis Bull (1857 – 1947) som under en vandring en gång i sin ungdom på Island, när han samlade in folklore (folkminne) på ön och kom till en isländsk gård på sydlandet och fick där lyssna till ett samtal som pågick mellan två islänningar, som länge uppehöll sig vid en bortgången man. Den ene talade om hur synd det var att den döde hade gått bort så ung, och den andre dröjde vemodigt kvar vid tanken på vad en så begåvad man kunde ha gjort för Island!

När Francis Bull artigt väntat och lyssnat en stund på de två männen, frågade han dem vem de egentligen talade om och fick då till svar att det var om Skarpheden Nials son, en av hjältarna i Nials saga!

Vad förtäljer Eddan om vår nordiska historia?

Så här berättar Snorre Sturlason i sin historia, som han blev klar med år 1220: "Världen var ursprungligen uppdelad i tre stora delar. Delen söder om Medelhavet var kallad 'Affrika'. De södra trakterna av den världsdelen är så het på grund av solen att det brinner där!

Andra delen är från väster mot norr intill samma hav. Den är kallad 'Evropa' eller Enea. De norra trakterna där är så kalla att gräs ej groer och ingen bor där. Trakten runt hela österländerna är kallad 'Asia'; i den världsdelen är all fågning och pryddo och växtlighetens land på jorden, med guld och ädla stenar. Där finns också världens navel, och liksom jorden är fagrast och bättre där, så är människorna där mest ärekrönta av visdom och styrka, fågning och all slags kunskap!"

Snorre Sturlason berättar sedan om att nära världens medelpunkt fanns den stad som varit den yppersta av alla städer på jorden och hette *Troja* och därifrån de hövdingar kom "som i alla mandomens ting varit framom alla andra män som levat i världen och som vandrat upp till våra nordliga trakter." Lycka och välgång följde dessa *asiamän*, eller *asar*, som vi börjat kalla dem på deras tåg, och "varhelst dessa dvaldes, där rådde äring och fred".

Dessa asar var olika andra människor för "de hade såväl fågning och vett." En av dem, han hette Odin, valde *Sigtuna* som borgstad åt sig i det land som nu heter *Svitjod*. Där insatte han hövdingar

Framsidan på boken Edda från ett 1700-talsmanuskript. Självaste Odin syns högst uppe på pärmén illmarigt plirande med sitt ena öga! Han var också skaldekonsstens gud, men han hade varit tvungen att lämna sitt andra öga i pant för en klunk vatten som han en gång fick dricka ur visdomens brunn! Foto: Wikipedia.

efter mönster av det som varit i Troja; han nämnde tolv huvudmän i staden att skipa landslag, och själv dömde Odin efter alla de "rättssedvänjor som förut varit i Troja och hans gamla 'Tyrkland'..."

En kenning

Samtidigt med sagatiden på Island kom kristendomen till denna nordliga ö i Atlanten. De hårda yttre förhållandena skapade hårdföra män, snara till vrede och snara till våld, men samtidigt med poetiskt känsliga sinnen! Gick ofta och tänkte på formuleringar till de drapor, som de diktade till bemärkta män i sin samtid. Detta starka kontrasternas land och folk mötte de första katolska munkarna, som förde kristendomen till Island. Förutom sin kristna tro hade dessa munkar handelsvaror med sig under färderna över ett stormpiskat hav. Nere på kusten i sydväst, i närheten av *Skalholt*, finns ett litet samhälle som heter *Torlakshavn*.

Torlak var en man med framstående andliga gåvor, samtidigt som han hade sinne för handel och sjöfart. Han torde ha varit en av de första munkarna som förde kristendomen till denna sagaö. Under den katolska tiden hölls två årliga Torlaksmässor i kyrkan i Skalholt, som senare blev biskopssäte och vallfartsort för isländska pilgrimer som omvänt sig till kristendomen och färdades hit på hästryggarna. Utanför Skalholt kyrka, den nuvarande byggd under vår tid, finns fortfarande den meterhöga stenen därifrån isländska pilgrimer svingade sig upp i sina sadlar inför återfärderna, men strax före, medan de ännu stod på den flata stenen, hade de lyft upp ett ölkrus och druckit en "hästaskål" för lyckad hemfärd!

I kyrkan i Skalholt satt medeltidens islänningar och lyssnade fascinerade till de bilder, som de kristna munkarna målade upp för dem i ord, när de återberättade liknelserna som deras Mästare från Nazaret hade berättat om himmelriket, när han ännu vandrade omkring bland kullarna i Det heliga landet: "*Med himmelriket är det som en surdeg, som en kvinna arbetar in i tre mått mjöl; till slut blir alltsammans syrat! Med himmelriket är det också som när en skatt ligger gömd i en*

Kristendomens heliga skrift, här i form av Karl XII:s Bibel fr 1703 (Internet)

åker. En man finner den och går bort och säljer allt vad han äger och köper åkern..."

Sådana bilder förstod en islänning! I den gamla nordiska sagalitteraturen med anor från folkvandringstiden möter vi liknande bilder och omskrivningar, som får åhöraren att använda fantasin och börja tänka självständigt. Det är de sk *kenningar*. – Att till exempel tala om guld som "Ägirs eld"!

En gång när Ägir stod i beråd att åka bort på en längre resa beslöt han att före det ordna en avskedsfest för sina vänner asarna. När dessa sedan satt i sina bestämda säten inne i Valhall, med ölhornen fyllda i väntan på mat, lät Ägir bära in lysande guld i en hög mitt på golvet framför dem, som lyste upp hela hallen som en eld. – Därefter började man tala om guld som "Ägirs eld".

Eddans texter är fulla av sådana "kenningar" – ett slags omskrivande bilder, på samma sätt som vi finner i Jesu liknelser.

Vilken bild hade de gamla nordborna av världen?

En stor del av Eddans dikter och drapor, ärerim (hyllningsdikt), till bemärkta personer i det fornnordiska samhället, handlar just om den bild av livet och

världen som dessa tidiga nordbor hade. Jag skall låta Snorre Sturlason själv berätta:

"Den ursprungliga kungen i Svitjod, före Odin, hette Gylfe. Denne (svenske) kung begav sig på vandring från Sigtuna till Asgård i hemlighet, som han trodde, och uppgav där för dörrväktaren att han hette Gångläre. När han blev insläppt i Valhall ställdes han inför alla de samlade asarna, som ville veta vad han önskade. Då frågade Gångläre den ena av de tre som satt i tre högsäten ovanför varandra:

Vem är den högste och äldste av alla gudar? Den man som satt lägst av de tre svarade: – Han heter på vårt tungomål Allfader. Gångläre fortsatte då fråga: *Vem är denne gud och vad förmår han och vad har han utfört för storverk?* Den man som satt i mellersta högsätet svarade: – Han smidde himmel och jord och luften och allt vad i dem är.

Sist talade den man som satt högst uppe och sade: – Störst är dock att han skapade människan och gav henne en ande, som leva skall och aldrig förgå, om ock lekamen ruttnar till mull eller brännes till aska; och leva skall alla människor med rätt tro och vara samman med honom på den ort som heter Gimlä.

Gångläre märkte att här fanns svaren på alla de frågor som han och andra människor gått och funderat på under livet. Därför fortsätter han fråga och fråga och får de svar som finns upptecknat i den bok, som heter *Eddan*, och som är skriven som åttaradiga dikter. När Gångläre ytterligare frågade: *Vad var då begynnelsen, hur började det och vad fanns dessförinnan?* Då fick han svaret i den här formen:

*"Arla i åldrarna
intet fanns:
ej var sand, ej salthav,
ej svala källsprång,
jorden fanns icke,
ej himlen ovan –
ett glupande gap
och gräs fanns ej."*

TEXT: STEN WESTERHOLM, IX

Vi bygger broar mellan Visby och Åbo!

Monument av skulptör Andrei Kovaltshuk till minne av mötet mellan den ryske kejsaren Alexander I och den svenske kronprinsen Carl Johan Bernadotte år 1812.

Fantastiskt! Det kan man gott säga efter att bröder med damer besökte Åbo i september. Totalt 22 bröder med 15 damer från Visby besökte oss en lördag. Bröderna i Åbo ställde upp med en från början oplanerad dagsloge med reception i första graden.

Under vintern 2015 kontaktade bröderna från SJL St Nicholas i Visby SJL S:t Henrik i Åbo och frågade om det finns en dagsloge inplanerad under hösten. De planerade att besöka Åbo den 19 september. Man hade från Ordensledningens håll blivit uppmuntrad att besöka andra loger inom Svenska Frimurare Orden. Under ett ämbetsmannamöte på våren så bestämdes att en extra loge insätts i kalendern och vi tar självklart gärna emot Visby bröderna.

På lördag morgon den 19 september stod vi med Ilkka och Pake Aho, Eivor Huldén, Anne Forstén-Wuorenpää och Johanna Jönsson och väntade på färjan från Stockholm. Glada trots redan ett dygns resande åkte vi till Svenska Klubben i Åbo. Där hade broder Tryggve Forssell arrangerat frukost och tillhåll för oss under det korta dagsbesöket i Åbo. Guiden Airi Forssell tog oss runt de svenska kvarteren i Åbo. Vi fick se statyn av kejsaren Alexander I och den unge Bernadotte, till minne av de för-

handlingar som fördes i augusti 1812 i Åbo, strax innan Napoleon gjorde den tragiska marschen till Moskva. Sedan gick vi till Domkyrkan, som verkligen har en enorm historia gömd inom sina väggar och golv.

Bröderna bröt upp och klädde om sig för dagslogen på Klubben medan damerna via en lunch gick till Åbo Svenska Teater. Där fick de bekanta sig med teaterhuset före matiné av musikalerna Stormskärs Maja.

Vi reciperade Stefan Holmberg och brödramåltiden intogs i den finska blå logens refektorium på Klostergatan. Tyvärr hade inte alla bröder tillräcklig hög grad för att se deras logesal, men i övrigt vägledde bl.a. Esa Wuorenpää och Harry Dahlström våra svenska besökare i några av det finska systemets hemligheter.

St Nicholas bröderna med damer tackade hjärtligt och önskar se ett motbesök från Åbo. Trots alla de fina diskussioner vi hade under dagen och vid måltiden blev det mycket kvar att diskutera. Vi lovade att göra vårt bästa för att återgälda besöket redan 2016. En liten men ack så viktig detalj var att OM Måns Öhman gärna hade sett R & K Erkki Wänninen på logen, eftersom Måns en gång hade varit Erkkis elev på Åbo Akademi. Tyvärr kunde br Erkki inte delta i logen, så br Måns gick hem till Erkki och knackade på hans dörr. Br Erkki utbrast: "Jag har väntat på Dig".

TEXT OCH FOTO: KENNETH J JÖNSSON, IX

Tyrgils frimurargolf på Virviks

En av golfårets höjdpunkter för mej är frimurargolfen i augusti på Virviks trevliga bana som är passligt utmanande och oftast i mycket gott skick. I år hade vi som vanligt tur med vädret och solen sken varmt över oss hela dagen. Augusti var ju klart sommarens vackraste månad och 13 augusti utgjorde lyckligtvis inget undantag.

Det var nu 19de gången som brr Lasse Lindqvist och Aki Hopea satt ned mycket arbete på att ordna tävlingen på Virvik och väl hade dom lyckats! Vi ankom som vanligt ca kl 9 med gemensam start kl 10. Efter tävlingen följde traditionsenlig bastu följt av en god lunch och prisutdelning.

Trettio bröder och tolv följeslagare deltog, vilket bevisar denna tävlings stora popularitet. Denna gång hade bröderna från AGL, Ekenäs en bra dag, de lade beslag på guld- och bronsmedaljen.

Prisutdelning fr v; Herbert Sandström, Robert Blomquist, Joakim Lönnroth samt Aki Hopea som delade ut priserna. Foto: Lars Lindqvist, X

Resultat: 1. Robert Blomquist, 2. Herbert Sandström och 3. Joakim Lönnroth.

Ett stort tack till br Lasse och br Aki för en fin golfdag i mycket trevligt sällskap. Vi gläder oss alla redan till att träffas i golfens tecken nästa sommar igen. 🍷

TEXT: **ROBERT BLOMQUIST, VIII**

Åbo Frimurarsamhälle – gemenskap via golf!

Åbo golfarna med damer; fr v Bengt Sandell, Kenneth J Jönsson, Anne Lindström, Kenneth Lindström, Pirkko Sandell, Carl-Johan Berlin, Johanna Jönsson, Hasse Strandberg, Reino Heikinheimo och Henrik Karlsson.

I Åbo frimurarsamhälle har vi tre gånger under den gångna sommaren spelat golf. Dessutom har några av oss deltagit i Tyrgils golf på Virvik och några har spelat med i den blå logens distriktsmästerskap på Kultaranta Golf i Nådendal.

Flera av oss bröder har haft förmånen att kunna ta med våra damer. Att få ha dem med är av stor betydelse eftersom de då får träffa bröder som vi ibland pratar om därhemma. Förståelsen för brödraskapet blir större när gemenskapen delas. "Hemligheterna" känns mindre när man vet vem dom delas med....

Åbo-bröderna har spelat i Pargas, Halikko och Masku. Vanligtvis har vi varit ca ett dussin spelare. Vädret har varit ypperligt varje gång vi spelat och vi har fått njuta av trevlig samvaro. Alla brukar hämta en liten gåva, så i slutändan får alla sålunda ett litet pris. Vanligtvis brukar vi dessutom ha en gemensam tävling för "närmast flaggan" och "längsta drive" för bröder och damer.

Också golfen är ett bra sätt att umgås och den vägen förstärka vårt brödraskap. Genom golfen lär vi känna varandra bättre och får ytterliga en dimension i vårt umgänge. Vi hoppas kunna fortsätta denna vår golftradition och därmed ytterligare stärka våra vänskapsband till varandra. 🍷

TEXT OCH FOTO: **KENNETH J JÖNSSON, IX**

Det sjunde Gubb-golf-mästerskapet

Den 20–21 augusti spelades det sjunde Gubb-golf-mästerskapet i Estland. Gubb-golf är en sammanslutning av golfande frimurarbröder med br Guy Catani som primus motor. Under sommarmånaderna spelar Gubb-golfarna varje torsdag en golfrunda på olika banor i södra Finland. Det är en tradition att säsongen sedan kulminerar i mästerskapstävlingar som avgörs under två speldagar i Estland. I årets mästerskap deltog bröderna Guy Catani, Charles Elmgren, Aki Hopea, Lars Jakobsson, Peik Kuuluvainen, Bo Lillqvist, Lars-Erik Lindh, Lars Lindqvist, Pehr Lönnqvist, Gunnar Nyström och Bo Tötterman.

Det var alltså elva bröder som en sensommarmorgon samlades på Tal-link terminalen i Västra hamnen för att med utrustning skeppas över till Tallin. Väl framme väntade "hovchauffören" Vello med buss, som sedan direkt från hamnen tog sällskapet till Estonian Golf and Country Club – en golfklubb som är vackert belägen vid Finska vikens kustremsa en halvtimmes bussfärd från Tallin.

Vädret framme var idealiskt och banan är njutbar att spela på. Den är en mix av professionalism och vacker kuperad kustnatur. Första utslaget var kl 14.00. Det blev en fin runda, med både utmärkta slag och exakta puttar varvade med centimetersmissar och enstaka vattenplask. Med andra ord just det som gör att golf alltid är det fascinerande spel som aldrig upphör att utmana. Efter avslutat spel tog bussen gubb-golfarna vid nittontiden in till hotell Tal-link, där en gemensam brödramiddag väntade.

Fr v Aki Hopea mottar sitt pris av Guy Catani.

Tidigt följande morgon bar det sedan av till Suuresta Golf, en annan golfbana i närheten av Tallin. De flesta hade inte spelat där tidigare och banan kunde karaktäriseras som en upplevelse i estnisk lantlig naturmiljö.

Det fina golfvädret höll i sig. Och det var nu som avgörandet skulle ske. Några poängs ledning vägde inte särskilt tungt när några lyckade eller misslyckade hål kunde vända på ställningen. För var och en gällde det nu att hålla koll på sina egna upproriska och förrädiska bröder.

Det var slutligen Aki Hopea som med lugna och säkra slag bäst höll ihop sitt spel och som utgick som årets mästare. Han spelade bra bägge dagarna och var väl värd sin seger, också med beaktande att han redan förra året hade varit

bara ett bogeypoäng efter segraren. Efter spelet hade bröderna möjlighet till rökbastu. Varefter prisutdelning och därtill hörande tal hölls ute på klubbhusets terrass.

Det var ett gäng nöjda golfarebröder som senare på kvällen tog sig ombord på färjan till Helsingfors och det väntande smörgårdsbord samt eftersnack. Återigen en lyckad golfresa, ett spännande mästerskap och en upplevelse som säkerligen får en fortsättning också nästa år. Ett tack för resans arrangemang riktades till Lasse Lindh, som än en gång effektivt och smidigt skött alla de praktiska resedetaljerna. 🍷

TEXT OCH FOTO: BO LILLQVIST, IX

Sjömurarträffen på Aspö den 4 juli 2015

Vi bör ha mera organiserad sång och musik på träffen sommaren 2015 tyckte några körsångare på sjömurarträffen året innan. Sagt och gjort – musik och sång blev det verkligen för hela slanten när vi hade vår sjömurarträff på den kända spelmansön Aspö den 4–5 juli 2015. Körsång i olika stämmor med en niomanna sjömurararkör under ledning av Harry Dahlström. Och spelmansmusik med vår värd Tore Johansson och hans söner både i kapellet och vid den lilla hamnen.

Flera deltagare anlände redan på eftermiddagen dagen innan själva träffen och var hjälpsamma med att förbereda vår kommande familjefest med prydnader i mötestältet och annat. Tältet fick vi låna från Jurmo och det sattes upp på gräsplanen med utsikt över hamnviken på ena sidan och kapellet på andra. Sommaren

*Det svänger för sjömurarna.
Foto: Krister Santanen*

hade ju varit både regnig, kall och blåsig ända fram till tidpunkten för sjömurarträffen, då det som på beställning slog om till varmt, vackert väder och labra vindar.

På kvällen bjöd broder Staffan Kurtén på bastu på sitt natursköna sommarställe på andra sidan Aspö, och flera bröder besökte med tacksamhet den stilfulla bastun.

Den trånga hamnviken fylldes snabbt av anländande båtlag på lördag förmiddag och det var nog utmanande att få plats för alla. Elkabeln i hamnvikens botten drogs upp ett antal gånger av ankaren, när båtar ankrades och flyttades för att alla skulle rymmas. Men med Aspöbornas välvilliga inställning – de ställde sina privata båtplatser till vårt förfogande rymdes alla till slut utan att någon behövde bli på svaj.

Själva sjömurarträffen med 76 deltagare och 26 båtar förlöpte på traditionellt sätt.

*I väntan på andlig bespisning.
Foto: Krister Santanen*

Vi lyssnade i kapellet på Aspöbon Monica Aaltonen, som berättade om Aspö långa och intressanta historia. Aspö har ju varit flottbas både i det dåtida ryska imperiet och den tyska Östersjöflottan under andra världskriget och Aspöborna fick anpassa sig bäst de kunde då när det begav sig.

Den synnerligen läckra måltiden intogs varvad med körsånger och gemensamma allsånger. Vår värdinna Marika Johansson bjöd på sin makes Tores fångst: gravad och inlagd fisk samt specialiteten sälstek, som knappast mången tidigare provat på varefter följde fisk-soppa och kaffe med tårta till efterrätt. Broder Bo Gammals berättade om den tidigare refektoriehusmodern Anneli Forsell, varefter en av bröderna intog Annelis skål och broder Timo Dahl roade oss med sin tolkning av balladen Ellen Sjölund.

Våra värdinnor avtackades av kören med den vackra sången: *Kristallen den fina*. Broder Rolf Therman engagerade igen alla mycket livligt med sin knepiga men alltid lika omtyckta nautiska frågesport. Samkvämet i tältet fick ett abrupt slut när broder Harry Dahlström blåste tapto med sin trumpet från kapellkulan i fyra väderstreck med fimurarnas högtidssång och skepparna drog raskt iväg för att hala flaggorna i sina båtar.

Kvällen avrundades med dans till spelmanskvartettens dragspels- och fiolmusik på gräsmattan invid hamnen. Broder Kurt Långbacka hoppade stundtals in i spelmanslaget och spelade några oförglömliga låtar med sitt munspel ackompanjerad av gitarrspel.

På söndag fyllde vi kapellet tillsammans med Aspöborna och några andra besökare då Korpo kapellförsamlingens kyrkoherde Esa Killström höll årets enda gudstjänst i Aspö kapell. Broder

Fred Vilén höll predikan och broder Mikael Granlund stod för orgelmusiken. Andakten blev speciellt stämningsfull då sjömurarkören ställde upp och sjöng tre vackra sånger.

Sjömurarträffen på Aspö lämnade nog säkert trevliga minnen hos envar – både hos deltagarna och Aspöborna – våra värdar samt prästerna och övriga besökare. Många hade engagerat sig djupt och förberett sig noga inför denna sjömurarträff, och det arbetet tycker jag gav en god utdelning. 📖

TEXT: KRISTER SANTANEN, IX

Sjömurarträffen 2016: den 9–10 juli på Örö

Samling kl. 13.00 på lördagen. Guidetur på söndagen till fortet samt övriga sevärdheter. Anmälan av båtar samt bokning av inkvartering för bilburna i de nyrenoverade utrymmena på Örö bör ske möjligast snart eftersom efterfrågan på båtplatser och härbärge kommer att vara större än utbudet. Anmälan till Krister Santanen, tel. 040 500 4787, e-post: krister.santanen@gmail.com

KLIPPT & SKURET

– från när och fjärran

Det okända är något som kan väcka både fasan och beundran. Det okända kan te sig fascinerande och skrämmande. Det okända kan vi endast förnimma eller ana oss till. Det okända kan ändå vara lika verklig som det kända och ibland kan det okända väcka mycket starka tankar och spekulationer om dess form och innehåll. Det okända ger alltid större utrymme för olika tolkningar. Det okända är ofta något som vi vill utreda och få svar på.

Det gudomliga har ibland definierats som allt det kända och även allt det okända. Att på ett rättvisande och uttömmande sätt kunna beskriva det gudomliga ter sig dock omöjligt, eftersom dess omfattning vida överträffar vår mänskliga kapacitet, dvs hela vårt förnuft och all vår fantasi. Trots detta kan närvaron av det gudomliga kännas mycket verklig och omedelbar och tron på det gudomliga kan bevisligen ge hopp och trygghet. Denna vetskap om att något finns, men som vi aldrig helt kommer att kunna förstå eller förklara kan betecknas som en trosfråga snarare än som en kunskapsfråga. Det gudomliga blir därför alltid en trosfråga.

TEXT: MARTIN GARDBERG, VIII

OM DET OKÄNDA OCH GUDOMLIGA

Elias himmelsfärd. Detalj ur Gustave Dorés bibelillustration, trägravyr 1877

Så här kan jag inte fortsätta

– jag måste förändra mig!

Skulpturen som heter "Grubblaren" eller "Tänkaren", är gjord 1904 i brons av Auguste Rodin och finns vid Waldemarsudde i Stockholm/Djurgården. Molnarrangemang av Martin Gardberg.

Inspirerad av några bekanta tänkare i vår frimureriska krets har jag grunnat lite kring behovet att förändra sig. Som inledning kan man konstatera att det sägs rätt ofta att förändring är bra och vi uppmanas också ofta att förändra oss. Detta gäller i många situationer, bl a då vi misslyckats eller då vi gjort något mindre bra, och även i samband med stora beslut och vägval, som vi gjort i syfte att uppnå viktiga mål. Förändringen av oss själva har då fram-

ställts som den avgörande nyckeln eller möjligheten till den åtråvärda utvecklingen. Så här kan jag inte fortsätta – jag måste förändra mig!

Vi hör också ibland uttalanden som att; "se så han har förändrats". Vi avser då ofta en noterad förändring i den observerades beteendemönster t ex jämfört med ungdomsåren eller kanske vi ansåg att den nya befattningen på jobbet eller den nya familjerollen, med det ökade ansvaret, hade förändrat honom på ett

avgörande sätt. Texten en stor framgång/tillbakagång i affärslivet eller en stor lycka/olycka i privatlivet ses ofta som en avgörande orsak till en observerad personlighetsförändring.

Tanken att jag måste förändra mig för att kunna utvecklas och bättre nå mina mål, är något jag ofta funderat på. Men, är det faktiskt så att jag måste förändra mig för att få en positiv utveckling till stånd. Här uppstår frågan: Varför duger jag inte som den jag redan är?

Förändring kan i normala fall ses som något bra och positivt och definitivt inget att vara rädd för. Utan förändring är det svårt att föreställa sig någon utveckling. Förändring skapar utveckling. När omgivningen förändras försöker vi alltid anpassa oss till de nya förändrade förhållandena. Det är en naturlig utveckling och även en önskvärd sådan. Men, vad är det som förändras i oss när vi anpassar oss till de nya omständigheterna eller när vi försöker beakta de nya kraven som vi blir ställda inför?

En tänkare har sagt att vårt egna riktiga "jag", är något som vi alla, mer eller mindre, döljer med hjälp av olika masker eller "egon". Deepak Chopra, en indisk-amerikansk läkare och författare, har beskrivit detta enligt följande: "Egot är naturligtvis inte den du egentligen är. Egot är din självbild, din sociala mask, det är den roll du spelar. Din sociala mask lever på att bli omtyckt av andra. Den vill styra och lever på att ha makt, för egot lever i ständig rädsla för att inte duga."

Sålunda tänkt kan vi t ex ha en "pappa"-mask, en "office"-mask, en "kompis"-mask och varför inte också en "frimurare"-mask. En del masker försöker vi hålla på oss hela tiden, medan andra masker är mera situationsanpassade. Alla dessa våra masker observeras av vår omgivning där vi lever och verkar. De flesta av våra masker upprätthåller vi rätt omedvetet, men vissa masker är också helt medvetna. Vi kan t ex tycka att vi är för snälla för att kunna säga nej och därför tar vi ibland på oss den "tuffa"-masken som hjälper oss att kunna säga nej när så behövs. När vi knackar på chefens dörr, för att be om löneförhöjning, tar vi kanske på oss en annan mask – en mask som hjälper oss att övertyga chefen om vår särskilda kompetens.

Vi är kanske inte helt medvetna om att vi t ex på arbetsplatsen kan upplevas som strikt formella och auktoritära, medan vi på fritiden anses som trivsamma och lätta att umgås med. I den inre kompis-kretsen kanske vi upplevs

som gemytliga och generösa, medan vi hemma kanske upplevs som enbart ansvarsfulla och sparsamma. Det kan tänkas vara ganska lätt att upprätthålla alla dessa olika masker om umgänget varierar i de olika omgivningarna, t ex om vi lyckats hålla isär våra arbetskollor och våra fritidsvänner. Det är såklart svårare, och ibland kanske omöjligt, att upprätthålla olika masker i alla situationer om personerna i omgivningen inte ändras. Åtminstone blir balansgången då svårare.

Men, som sagt, behöver vi faktiskt ändra oss för varje situation och behöver vi bära på alla dessa olika masker? Svaret är såklart nej – ett klart och opåtvingat nej! Vi behöver absolut inte ändra oss inför varje ny situation och några masker, som döljer vårt verkliga "jag", behöver vi heller absolut inte upprätthålla, varken tillfälligt eller mer bestående. Vi duger alla precis sådana som vi redan är. Här och nu och även framöver.

Det viktiga att poängtera i sammanhanget är att vi faktiskt behöver, med all nödvändighet, skala bort alla dessa masker och visa vårt riktiga "jag" i öppen dager. Utan detta kan vi aldrig få ett helt riktigt och rättvist bemötande från vår omgivning. Vi har faktiskt inget som vi behöver skämmas för, om vi frånser dessa våra masker. Ju snabbare vi avslöjar vårt äkta riktiga "jag" desto bättre.

Genom att skala bort maskerna avslöjar vi således vårt riktiga äkta "jag". Genom denna avskalningsprocess kommer vi att upplevas som om vi skulle ha förändrat oss och därigenom förbättrat vår karaktär och vårt beteendemönster. I själva verket har vi som sagt bara avslöjat vårt verkliga "jag" bakom kulisserna. Denna avskalningsprocess är en av våra viktigaste livslånga arbetsuppgifter, som vi alla och envar skall ständigt vara selsatta med.

Allt detta kan låta som en semantisk lek, men tanken om att vårt inre "jag" kan förändras efter stundens behag eller omständighet är skrämmande eftersom

det ger utrymme för en godtycklighet som kan leda till bestående skada för den mänskliga karaktären. Däremot får vi både hopp och motivation från insikten om att det i varje människa bor ett rent, obefläckat och gott inre "jag".

Att varje individ dessutom är unik är också en insikt värt att nämnas i sammanhanget, eftersom vi alla är födda med en unik personlighet inkluderande medfödda anlag och egenskaper. Vi kan förvisso inte ändra det vi fått genom födseln, men vi kan såklart förädla och utveckla våra givna anlag och egenskaper. Vi förändras ju inte som människa t ex genom att lära oss tala eller gå, men genom att förädla och utveckla våra anlag kan vi nog bli både bättre talare och bättre vandrare. Samma gäller också våra övriga fysiska begåvningar ävensom våra mentala färdigheter. Att t ex stärka psyket och vår tankeförmåga är också viktiga delar av vår livslånga utveckling. Det förädlar vår karaktär och ger styrka i svåra valsituationer.

Det finns många beprövade tekniker för personlighetsutveckling. Många talar om betydelsen av att bättre kunna kontrollera sitt liv och leverne ävensom sina känslor, helt enkelt i syfte att må bättre och kunna skapa och upprätthålla goda meningsfulla relationer. Att lyssna till sitt inre, att lära känna sig själv, inklusive sina styrkor och svagheter, är viktiga ingredienser i alla dessa tekniker. Genom dessa tekniker kan vi förädla vår karaktär och vårt tankesätt och den vägen få ett bra redskap också för arbetet med att eliminera de tidigare nämnda oönskade maskerna som vi ständigt bär på.

Inom frimureriet är vårt syfte "att verka för mänsklighetens förbättring och förädling genom att främja ödmjukhet, tolerans och barmhärtighet, samt att visa detta i ord och handling." Detta syfte förverkligar vi bäst genom att låta vårt riktiga äkta "jag" komma fram och bana vår väg.

TEXT: MARTIN GARDBERG, VIII

Bokrecension

En nordisk wagnerian

FAKTARUTA:

Armas Järnefelt. Kompositör och kapellmästare i Finland och Sverige.

Redaktörer: H. Salmi och L. Zilliacus.

Bok: Atlantis 2014 (325 sidor)

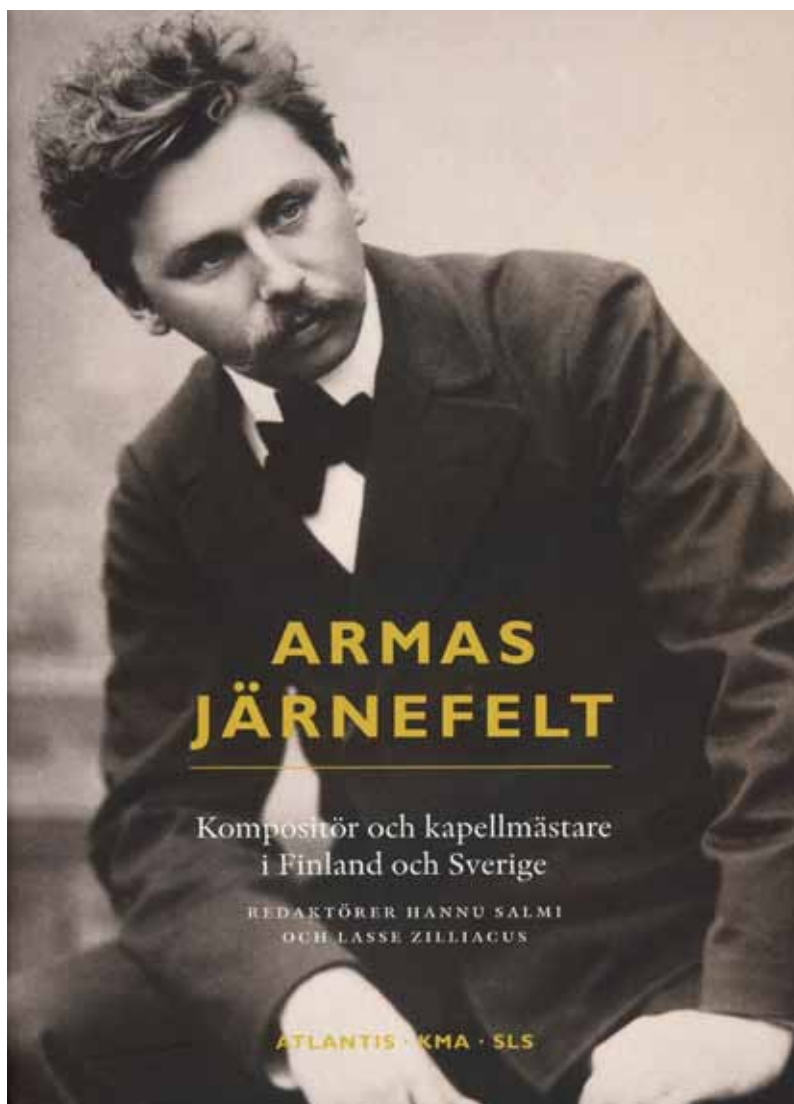
Betyg: *****

Det finns tonsättare som endast är ihågkomna för en eller två kompositioner, till exempel Dukas med *Trollkarlens lärning* eller Sinding med *Frühlingsrauschen*. Hit hör också Armas Järnefelt med sina populära miniatyrer *Preludium* och *Berceuse*.

Som ung drömde Järnefelt om att bli en stor tonsättare, men han blev i stället en betydande opera- och konsertdirigent i Stockholm och Helsingfors under de första decennierna av 1900-talet.

Nu har han fått sig tillägnad en välskriven biografi som kommer att bli ett referensverk i nordisk musikhistoria, författad av en handfull meriterade finländska skribenter och den svenske musikkforskaren C.-G. Åhlén.

Det värdefulla med biografien är, att den – förutom en detaljerad skildring av en fängslande musikerpersonlighet – ger en informativ bild av opera- och konsertverksamheten i dåtida Sverige och Finland: programutbud, arbets-

förhållanden, orkestrarnas arbetsbelastning, om dirigenter och sångare, recensioner av verk och framföranden m.m.

Här några rapsodiska glimtar ur det rikhaltiga materialet.

Järnefelt föddes i Viborg 1869, på den tiden en kosmopolitisk stad med förhållandevis rikt kulturliv. Fadern, Alexander, var guvernör, senare senator, modern, Elisabeth, höll en berömd litterär salong. En av bröderna, Eero, blev en framstående målare, en av systrarna, Aino, kom att gifta sig med Sibelius.

Några anhalter på vägen till dirigentpulten: studentexamen, två års studier i juridik, Wegelius Musikinstitut, pianolektioner för Busoni, kontrapunktstudier i Berlin. Här hade han **sitt livs största musikupplevelse**: Mötet med Wagners musik, speciellt Tristan och Isolde. Den operan (drygt fyra timmer lång!) såg han från ståplats på tredje raden 15 gånger.

Efter en kortare, föga givande studieresa till Paris var han repetitör på operahuset i Breslau, Magdeburg och Düsseldorf, en nyttig inskolning till hans kommande verksamhet. Första anställningen som dirigent var hos Viborgs Musikvänners orkester (1898–1903), som vid den tiden bestod av 18 musiker.

På Stockholmsoperan debuterade Järnefelt 1904 med Valkyrian, inledningen till en lysande karriär. Att Järnefelt var välkommen i sitt nya hemland förstår man av att han blev svensk medborgare redan 1909 och exceptionellt snabbt hovkapellmästare 1911, 1:e hovkapellmästare 1923. Han behövdes tydligen i Stockholm!

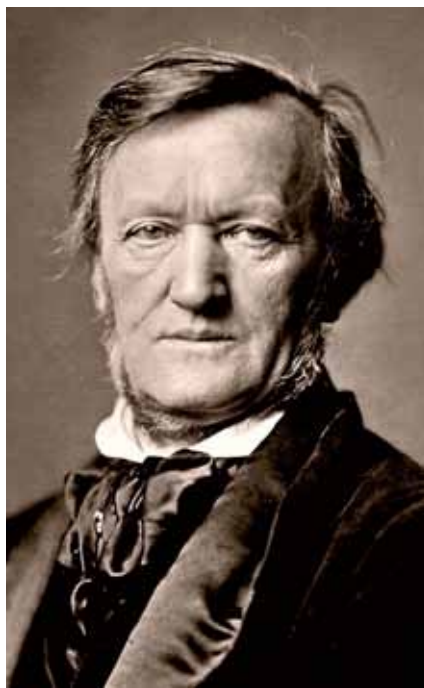
Enbart under sitt första år i Stockholm ledde Järnefelt 43 föreställningar, fördelade på 12 operor och två symfoniskonsorter.

Av de 17 operor som 1926/27 föll på hovkapellmästarens lott var 10 av Wagner, inklusive Nibelungens ring. Stockholm konkurrerade dåför tiden framgångsrikt med Bayreuth – i synnerhet som Kungliga operan var självför-

sörjande med stora sångare som Larsén-Todsen, Ljungberg, Ralf och Wallgren.

Arbetsbelastningen för orkester och dirigent måste på den tiden ha varit oerhörd. Hovkapellet bestod av 50 ordinarie medlemmar (18 extra musiker vid behov), man tjänstgjorde i regel *varje* kväll i veckan.

En fullmatad vecka i Kungl. operans historia inföll under mars 1908. Järnefelts dröm hade gått i uppfyllelse: hela Ringen på *en* vecka, och som detta inte var nog "spetsades" den med verk av Auber, Foroni och Rossini. Ofattbart! Han lär dessutom haft en eminent för-

Richard Wagner 1871 (Wikipedia)

måga att "repetera under pågående föreställning" (Åhlén), man undrar häpet hur *det* gick till...

Även som konsertdirigent gav Järnefelt prov på mångsidighet och fysisk uthållighet. Våren 1929 kunde han instudera och leda tre orkestrar i tre städer på åtta veckor med olika program. Förutom klassikerna drog han sig inte

för att lansera flera symfonier av Mahler, mycket djärvt på den tiden.

Helsingforsoperans konstnärliga ledning övertog Järnefelt 1932. Under nära 30 års tid framförde han 34 verk under 270 föreställningar, bl. a. Parsifal (1933) som han både dirigerade och regisserade – av kritikerna ansedd som den största triumfen i Finska operans dåvarande korta historia.

Av Järnefelt som dirigent har tonsättaren Josef Jonsson tecknat ett fint porträtt: "Armas Järnefelts gärning vid vår nationella sångscen är så stor (...), att den står över all värdesättning. (...) Med en teckengivning som alltid är behärskad och stundom inskränker sig till knappast synbara rörelser, plockas detaljer fram, så bryter löst ett forte, och den i musikens tjänst grånade mästerrigenten utvecklar ett ungdomligt temperament som obönhörligen rycker orkestern med."

Som tonsättare var Järnefelt nationalromantiker. Han insåg snart att Sibelius var så ojämförligt mycket större, han tog också starka intryck av Wagners och Strauss tonspråk. Hans opusförteckning i biografien omfattar hela 10 sidor, där de flesta genrer utom opera är representerade. I dag är han främst ihågkommen för sitt Preludium (tillika första satsen i liten svit för orkester, 1895) och den lyriska orkesterminiaturen Berceuse (1904) som också finns för violin och piano.

Favoriten bland Wagner-operor var nog ändå Tannhäuser, som han dirigerade 174 gånger. Den följde honom in i det sista. På hans begravning i Stockholm 1958 spelade en kvintett ur Hovkapellet avslutningsvis Pilgrimskören.

TEXT: FOLKE FREUND, X (ÖPL)

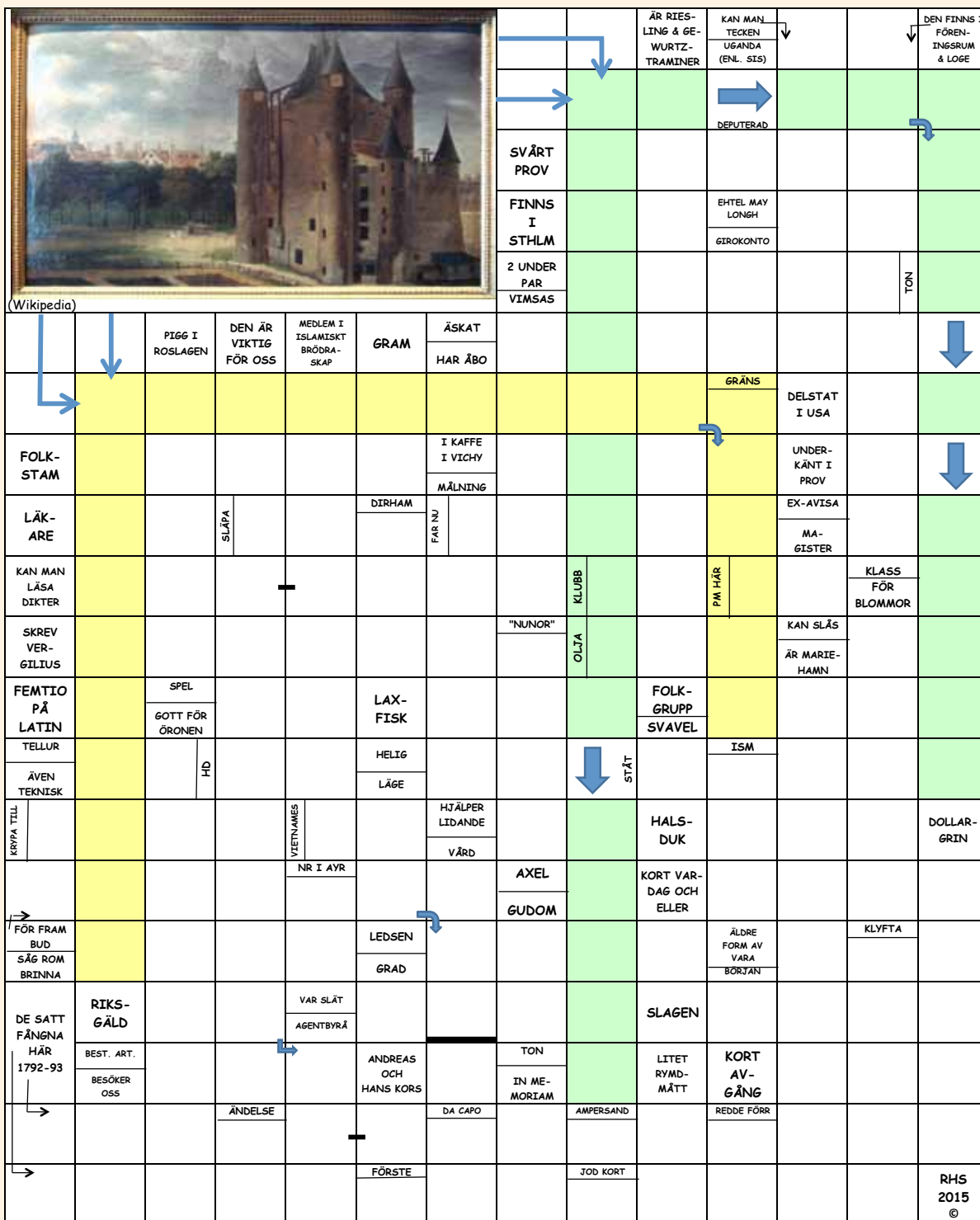
Skivtips: Lahtis Symfoniorkester under ledning av J. Kuusisto (tillika violinsolist) har på skivmärket BIS spelat in Berceuse, Serenade, Svit i ess-dur m.m.

Dags att gnugga kryssknöarna igen...

Broder Rolf Söderback gläder oss lagom till jul med ett nytt korsord för att förgylla helgens lediga stunder. Vill du delta i tävlingen om ett pris ska du sända in lösningen med ditt namn och adress senast den **20 januari 2016** till: Rolf Söderback, Skarpansvägen 23 A 6, 22100 Mariehamn.

Lösning och segrare publiceras i nummer 1/2016 av Föreningsbandet. Priset kommer på posten.

Glöm inte att ange ditt namn och adress när du skickar in din lösning på krysset.

Antagna till S:t Johannes logen S:t Augustin

Strategikonsult, MBA
Klas MONNI
Född: 06.11.1960 i Helsingfors
Faddrar: Staffan Dellringer
Björn Klavenes
Telefon: 040 772 5176
Recipierat: 04.09.2015

Produktchef
Max JOHANSSON
Född: 02.05.1975 i Helsingfors
Faddrar: Håkan Löfgren
Robert Gripenberg
Telefon: 040 533 7904
Recipierat: 10.09.2015

Verksamhetsledare
Christian WENTZEL
Född: 16.07.1971 i Helsingfors
Faddrar: Georg Liljestränd
Mikael Busck-Nielsen
Telefon: 040 900 4889
Recipierat: 11.09.2015

Restonom
Robert VEIHOLA
Född: 12.10.1967 i Helsingfors
Faddrar: Bengt Hellström
Jan-Erik Eklöf
Telefon: 045 135 6291
Recipierat: 08.10.2015

Ekonomie magister
Arne KARHU
Född: 19.10.1960 i Helsingfors
Faddrar: Jörgen Jansson
Bengt Hellström
Telefon: 040 538 5538
Recipierat: 09.10.2015

Adopterad i S:t Johannes logen S:t Augustins III grad

Företagare
Tommy WEGGE
Född: 19.07.1962 i Helsingfors
Faddrar: Dan Eklund
Nils G Holm
Telefon: 044 766 6000
Undergått adoption: 01.10.2015

Antagna till S:t Johannes logen S:t Henrik

Studerande
Alexander SKOG
Född: 22.11.1990 i Åbo
Faddrar: Rickard Skog
Johan Sangder
Telefon: 040 575 5230
Recipierat: 10.06.2015

Akademilektor
Olli LAGERSPETZ
Född: 23.02.1963 i Åbo
Faddrar: Jan-Erik Nordström
Rickard Skog
Telefon: 040 535 3198
Recipierat: 03.09.2015

Artenom
Stefan HOLMBERG
Född: 29.07.1977 i Åbo
Faddrar: Robert Stolpe
Johan Sangder
Telefon: 041 526 6706
Recipierat: 19.09.2015

Politisk sekreterare
Max TÖRNQVIST
Född: 03.09.1989 i Roslagsbro
Faddrar: Harry Dahlström
Sven Mattsson
Telefon: +46 707 977 578
Recipierat: 01.10.2015

Antagna till S:t Johannes logen Korsholm

Försäljningschef
Niklas Per Martin BJÖRKMAN
Född: 27.09.1966 i Tammerfors
Faddrar: Peter Polviander
Henry Backlund
Telefon: 050 596 3869
Recipierat: 11.09.2015

Direktör
Carl **Kenneth ENGBLOM**
Född: 06.07.1970 i Pörtom
Faddrar: Jan Saarela
Bengt Klemets
Telefon: 040 756 6686
Recipierat: 02.10.2015

Antagna till S:t Johannes logen Ledstjärnan

Läkare
Dan GUSTAFSSON
Född: 26.10.1979 i Sivala, Sverige
Faddrar: Pär Åstrand
Kim Lindholm
Telefon: 0400 403 805
Recipierat: 02.09.2015

Sjökapten
Niklas BERLIN
Född: 03.02.1968 i Mariehamn
Faddrar: Peter Ljungström
Bernt Bergman
Telefon: 040 522 7735
Recipierat: 09.09.2015

Antagna bröder

Antagna till S:t Johannes logen S:t Peder

Veterinär
Mikael Gerhard NYLUND
Född: 15.02.1966 i Vasa
Faddrar: Leif Karlström
Trygve Kummel
Telefon: 040 481 4882
Reciperat: 11.09.2015

Pensionär
Lars **Gustav** FINELL
Född: 21.05.1947 i Karleby
Faddrar: Boers Skog
Hemming Renlund
Telefon: 044 200 1160
Recipierat: 02.10.2015

Antagna till S:t Johannes logen Axel Gabriel Leijonhufvud

Utbildare
Ulf Mikael HEIMBERG
Född: 01.06.1956 i Esbo
Faddrar: Peter Heinström
Henrik Lindholm
Telefon: 040 843 9949
Reciperat: 23.09.2015

A 15x15 grid puzzle. The left side features a sunset image. The right side is a word search grid. The grid contains letters and some empty cells. The word "BARK" is highlighted in the first row. The word "LARK" is highlighted in the second row. The word "PARK" is highlighted in the third row. The word "MARE" is highlighted in the fourth row. The word "NARE" is highlighted in the fifth row. The word "PARE" is highlighted in the sixth row. The word "MARE" is highlighted in the seventh row. The word "NARE" is highlighted in the eighth row. The word "PARE" is highlighted in the ninth row. The word "MARE" is highlighted in the tenth row. The word "NARE" is highlighted in the eleventh row. The word "PARE" is highlighted in the twelfth row. The word "MARE" is highlighted in the thirteenth row. The word "NARE" is highlighted in the fourteenth row. The word "PARE" is highlighted in the fifteenth row.

Lösningen till krysset i nr 3 • 2015

Som inlämnare av rätt lösning och därmed även vinnare i kryss nr 3/2015 har dragits br Kaj Rosendahl, Ågatan 55, 06100 Borgå. Priset kommer på posten. Vi gratulerar!

Antagna av deputationslogen Hans Henrik Boije till S:t Henrik

Försäljningsdirektör
Johan SIREN
Född: 09.03.1974 i Tammerfors
Faddrar: Peter Gorschel
Axel Holmberg
Telefon: 050 302 9194
Reciperat: 07.09.2015

Senior Account Manager
Niklas LILLSUNDE
Född: 13.05.1979 i Tusby
Faddrar: Ronny Holmqvist
Seppo Heino
Telefon: 040 198 8751
Reciperat: 05.10.2015

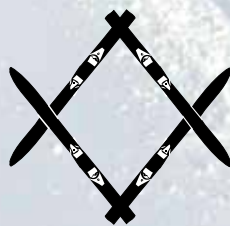
Antagna av S:t Johannes logen TYRGILS

Företagare
Charles WIRBERGH
Född: 22.09.1975 i Sibbo
Faddrar: Fredrik Wirbergh
Kurt Krogell
Telefon: 050 592 16 60
Reciperat: 21.10.2015

Ett varmt och broderligt tack för gratulationerna i
anledning av min bemärkelsedag den 11.11.2015.

Vänligen och broderligen
Erkki Tuormaa, X

Skidmurarträffen 2016!

Den traditionella skidmurarträffen för slalom- och skidåkande bröder med damer och övriga familjemedlemmar ordnas på

Pyhätunturi den 14 – 17.4.2016.

Intresserade bedes taga kontakt med
br. Guy Catani senast den **31.1.2016**,
GSM 0400-447890 eller
e-mail guy.catani@frimurarorden.fi

Memoriam

NILS JERN 1918–2015

Sjätte fördelningens äldsta medlem, både till levnadsåren och till frimurareåldern, broder Nils Jern avled den 16 september 2015 i en ålder av 97 år. Han hade vid sin bortgång varit frimurare i 71½ år och var också en av de till frimurareåren allra äldsta inom hela Orden. Även om han under de senaste åren tillbringade vintermånaderna i Spanien syntes han regelbundet i Helsingfors på sammankomsten i slutet av vårterminen och början av höstterminen. Han deltog ännu i augusti i år i sammankomsten vid SAL Phoenix måltidsloge, och var också anmäld till SCF:s högtidsdag den 18 september, men ödet ville annorlunda och honom gavs dessvärre inte möjlighet att få uppleva den.

Nils Jern föddes i Västervik den 12 februari 1918 som äldste son till grosshandlaren Ernst Seth Jern. Nils gick först i skola i Västerviks läroverk, men flyttade senare över till Norra Realläroverket i Stockholm, varifrån han blev student 1937. Han gjorde sin militärtjänst vid Livgrenadjärregementet i Linköping 1938–39, och inskrevs hösten 1939 vid Handelshögskolan i Stockholm. På grund av kriget blev hans studier dock splittrade, och han kom aldrig att avlägga någon examen. I stället var han under kriget inkallad i beredskapstjänst, dels uppe i norr vid finska gränsen, och dels på Fårö, och kom att tillbringa nästan 4 år i försvarstjänst. Under kriget gifte han sig med Kitty Edénholm, med vilken han fick sonen Stefan och dottern Kerstin.

Efter kriget drev Nils Jern en liten rederirörelse med två kustfartyg, samtidigt som han var assistent vid Industrins Utredningsinstitut i Stockholm. 1950 kallades han hem för att börja arbeta i familjeföretaget, men 1956 såldes det familjeägda grossistbolaget. Från senare hälften av 1950-talet till 1960-talets slut var Nils Jern försäljningschef i Mullsjö Industrier AB och Svenska Atlas AB.

Foto: Stefan Jern, 2007.

Från 1969 verkade Nils Jern inom bokförlaget Bernces, och fick 1980 uppdraget att starta Bra Böckers bokklubsverksamhet i Finland, vilket gjorde att Nils flyttade till Finland. Han rotade sig väl i Finland, och skaffade sig också ett sommarställe på Gammelbylandet i Ingå skärgård, som kom att betyda mycket för honom och där han vistades om somrarna ända till år 2013. Hans första äktenskap upplöstes 1984, och ett år senare gifte Nils om sig med Birgit Malmgren.

Nils Jern recipierade i lärningegraden i SJL Eystrasalt i hemstaden Västervik den 24 januari 1944. Tionde graden fick han i Stor Capitlet i Finland år 1985. Han fungerade som ceremonimästare i hemlogen SJL Eystrasalt från år

1951–55, och sedan som ceremonimästare i Stor Capitlet i Finland från början av år 1984, tills han blev ÖCM från början av år 1987. Detta ämbete innehade han i 4 år till slutet av år 1990.

Nils Jern var en optimistisk och levnadsglad person, som var en god sällskapsbroder och hade lätt att vinna vänner. Överflyttningen till Finland innebar också därför att han lätt kunde ta upp den frimureriska tråden i det nya landet, och knyta nya vänskapsband med bröderna i Finland. För Nils del kan man säga att hans frimurarebana slutligen kröntes när han år 2007 med stolthet kunde stå fadder för sin son Stefan, och sonsonen Johan, då de båda recipierade samtidigt i SJL Kärran i Helsingborg.

Även om Nils Jerns mest aktiva tid inom frimureriet ligger många år tillbaka är det många av bröderna i Helsingfors som saknar denna frimureriets och fördelningens kännspaka, alltid glada och vänliga frimurareprofil. Vi hedrar med vördnad minnet av vår frimurarebroder. 🕊

TOM WASELIUS, KM

ORDEN VISASTE STORMÄSTARE HAR FÖRORDNAT

- **Jan Gehlin**, IX, som andre arkivarier i (AA) i Ordens arkiv och bibliotek samt
- **Dan Knif**, X, som ledamot i logedirektoriet (LD)

UTDELADE HEDERSTECKEN INOM STOR CAPITLET I FINLAND

Prins Bertils Frimuraremedalj (PBF)	Bo-Erik Ekman	Vasa
Stor Capitlets Förtjänstmedalj (SCFF)	Randolph Bergendahl	Mariehamn
Brödraskapets Förtjänstmedalj (BFM)	Rolf Nilsson	Jakobstad
	Johan Grunér	Mariehamn

RECEPTIONER I STOR CAPITLET I FINLAND

Grad VIII 9.9.2015 VH Lars-Erik Henricson, Dragsvik Docent, pol dr Jukka Jalava, Luxemburg Politices kandidat Sixten Norrgrann, Vanda Ekonomie magister Andreas Bäckström, Esbo Ekonomie kandidat Mikael Baarman, Esbo Grad VIII 7.10.2015 Konsult Torsten Dahl, Ekenäs Ingenjör Henrik Tallberg, Helsingfors Utvecklingschef Johan Dromberg, Borg Direktör Svante Lindblad, Karls Provisor Peik Jansson, Borgå Konstnär Tomas Byström, Tammerfors Grad VII 10.10.2015 Lektor Ben Henriksson, Mariehamn VD Sten Borenus, Mariehamn Jurist Gard Larpes, Sund Maskinchef Hannu Yli-Heikkilä, Mynämäki Direktör Boris Ekman, Mariehamn Sjökapten Bertil Dahlfors, Vårdö Pensionär Guy Linde, Ödakarby FM, ingenjör Lars Jakobsson, Helsingfors	Grad IX 17.10.2015 EM Almqvist Sune, Helsingfors Odontologie licentiat Elgh Rolf, Ekenäs PC-stödperson Nyström Anders M, Esbo Jordbrukare Selenius Hans, Vanda Tekn. dr. Skrifvars Bengt-Johan, Åbo Ekon.mag ingenjör Söderlund Ben, Esbo Distr.schef Vilén Robert, Grankulla Ingenjör Zitting Joakim, Ekenäs Diplomekonom Kummel Trygve, Jakobstad Försäljningschef Stenman Bo, Karleby Platschef Anseklev Carlos, Nyköping, Sverige Grad X 24.10.2015 Bankdirektör Kjellman Sven-Erik, Kevlax Byggmästare Engblom Helge, Mariehamn Överläkare Eriksson Nils-Gustaf, Mariehamn Byggn.ingenjör Isaksson Lennart, Mariehamn Institutsofficer Johansson Björn, Mariehamn Försäljningschef Lindfors Ulf, Kervo CGR-revisor Turja Tom, Helsingfors Intendent Westmark Ulf-Peter, Mariehamn Informationschef Nyman Gunnar, Grankulla
---	---

VI GRATULERAR FRIMURARJUBILARERNA 2016!

50 år 31.03. Teol mag Sture R Mattsson, X, Sund 15.04. Pol mag Ragnar Sandell, X, Vanda 13.10. DE Nils B Holm, X, Åbo 11.11. FM Thorolf Witting, X, Karleby 24.11. Direktör Tryggve Forssell, X, Åbo 40 år 21.01. Läkare Birger Sandell, X, Mariehamn 19.02. Teol dr Fride Hedman, X, Borgå 11.03. DE Per-Åke Blomqvist, X, Lillandet 17.03. DE Jörgen Palmqvist, X, Mariehamn 09.04. Lektor Jarl Streng, X, Vasa 15.09. Köpman Rainer Jansson, X, Jomala 23.09. Konsulent Björn-Erik Sivaro, X, Esbo 21.10. Direktör Kurt Skogster, X, Esbo 21.10. VD Bo Gerkman, X, Lojo 12.11. Tekn.chef Sven-Olof Åminne, X, Jakobstad	30 år 14.02. DI Erik R Jurvelius, X, Vasa 20.02. EM Berndt Schauman, X, Helsingfors 20.02. DE Carl-Johan Björkstén, X, Helsingfors 01.03. FM Bengt Sandell, X, Åbo 12.03. Företagare Björn Geelnard, X, Mariehamn 23.05. Ingenjör Ben Svensfors, X, Jakobstad 17.09. FK Torbjörn Eliasson, X, Godby 24.09. Byggn.ing Lennart Isaksson, IX, Mariehamn 23.10. Professor Henrik Nikula, X, Åbo 03.12. Krögare Jyrki Hallakorpi, X, Mariehamn 12.12. Grafiker Lars Hedman, X, Esbo 12.12. Chef för företagstj. Björn Nyberg, X, Vasa 19.12. Jur kand Gert Nyström, VII, Karleby
--	---

VID STOR CAPITLET I FINLAND HÖGTIDSKAPITEL DEN 18 SEPTEMBER 2015 FASTSLOG KAPITELMÄSTAREN FÖLJANDE:

Kapitelrådet 2016, sammansättning

Waselius Tom, R&K, ordförande, Catani Guy, X, viceordförande, Stelwagen Patrick, R&K, Eriksén Rolf, X, Schantz von Filip, X, Williams Karl-Erik, X, Aho Ilkka, X, Ahlfors Lars-Olof, X, Söderberg Rafael, X, och Wikström Henrik, X, sekreterare.

Befordringskommittén 2016, sammansättning

Catani Guy, X, ordförande, Kuuluvainen Peik, X, viceordförande, Dahl Timo, X, Schmidt Henric, X, Schantz von Filip, X, Williams Karl-Erik, X och Wikström Henrik, X, sekreterare.

STOR CAPITLET'S ÄMBETSMÄNS MANDAT:

Kapitelmästaren Tom Waselius, R&K, har entledigat och förordnat följande ämbetsmän inom Stor Capitlet i Finland:

Entlediganden per 31.12.2015 T Karl-Gustav Sandelin A och KH Folke Nyberg AMkF Harry Dahlström TMkF Seppo Ristilehto	Förnyat förordnande fr.o.m 1.1.2016 t.o.m. 31.12.2016 FMkF Gunnar Dörögrip MmF Wentzel Hagelstam
Förordnanden fr.o.m. 1.1.2016 t.o.m. 31.12.2018 T Henric Schmidt AM Jarl-Johan Nyman A Kaj Pettersson AMkF Seppo Ristilehto KH Tryggve Forssell	Förnyat förordnande fr.o.m. 1.1.2016 t.o.m. 31.12.2018 AFÖBB Teljo Kolkka FAÖBB Rolf Stolt AAÖBB Staffan Rågård FM Kjell Selenius FÖS Henrik Wikström AFCM Gunnar Salingre Her Gunnar Nyström

Vid valkapitlet den 9 september 2015 återvaldes **John Nieminen**, X, till ÖSkM och valdes **Jerker Hedman**, IX, till RM, varför de stadfästes av KM i sina ämbeten för år 2016.

Till Amanuens för kapitelheraldikern (An KH SCF) har fr.o.m. 1.1.2016 förordnats **Krister Santanen**, IX.

Ifall någon önskar SCFs Matrikel 2015-2016, kan den beställas från sekretariatet per e-post os.scf@frimurarorden.fi eller per telefon (044-751 76 22) till ett pris av 7 euro avhämtad från Nylandsgatan 9, Helsingfors, eller 10 euro, hemsänd per post.

Ladies Night i Åbo

Submarina, 19 mars, 2016 kl 18

Dags för en trevlig kväll tillsammans! God mat, dans och skoj!

Uppmuntrade av den trevliga stämningen senaste gång så ordnar vi igen Ladies Night 2016. Gemytlig middag med dans, allsång, fotografering av par eller porträtt, lotteri och myntkastning. Den erkänt goda middagen ordnas av Stellan. Välkomstbubbel, skärgårdstallrik, buffé med vikt på grönt, efterrätt. Dessutom ingår måltidsvin, snaps och café avec efter maten. Musik och allsång med hjälp av Jesper Jakobsson.

Endast € 48,- per person. Hjärtligt välkomna!

Anmälan senast **26 februari** till kenneth.jonsson@gmail.com eller 040-802 1420

ATY1

FORMTEX OY

Clothes for Gentlemen

**Frackar i olika material,
nu också ylle!**

Kontakta Br Charles Elmgren
info@formtex.fi eller 0400 440 899

formtex.fi

SERVTEC Oy Ab

0500-564 227 | 0400-196 426

*Tack för ett gott
samarbete och
God Jul
önskar*

hotel ANNA

Annegatan 1, 00120 Helsingfors
tel. 09 616 621 info@hotelanna.fi
www.hotelanna.fi

Begravningsbyråer

NYMAN & Co Ab

www.hautausnyman.fi

Oy S.W. Lauritzon & Co Ab,
Helsingfors

**Oy Away-Tourism Ab
Vasa**

Oy Man-Berg & Son Ab

ILINURKKA ky

SCANDIARENT

Porvoo / Borgå

www.scandiarent.fi

Mestarintie 1, 06150 Porvoo

tel. 0400-245038 24H Service

**Priima
DATA**

**Etikettskrivare - Tarraskrivare - Kvittoskrivare
Kassalådor - Streckkodsläsare
Verktyg för handeln**

www.priimadata.fi